

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSEI JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Rákóczi kultusza.

Budapest, július 27.

(s.) Akármit beszélnek a tudósítások, úgy volt az, hogy az egész magyar nemzet ünnepelte tegnap jeles Kassa városában, Kurucország egykori híres metropolisában, Rákóczi Ferenc nagy Fejedelmünk dicső emlékeztét. Bizony ott dobogott a nemzet szíve azoknak a jelenvalóknak vallomásában, akik hazafi lélekkel, ihletett ajakkal áldoztak a nagyszerű mult iránt való kegyelet oltárán. A nemzet ott volt, bármily igen hiányosan voltak is képviselve országunk nagyjai. Rákóczi Ferencnek és vitéz kurucainak lelke megjelent az ünnep áhitatos hangulatában és a nemzet lelke meghódított előttük. Nem a külső fény, nem a csillogó pompa tette sátoros-ünnepé a tegnapi napot — ámbár erről is szépen gondoskodott Kassa város derék közönsége — hanem az a nagyszerű történelmi hangulat, amely a gyönyörű ünnep színhelyéről az egész országra széjjeláradt és erős rezonanciát támasztott mindenfelé a magyarok lelkében.

Rákóczi hajh! Bercsényi hajh! Az ő idejük mégsem mulott el hiába. Nagy lelküknek magasztos rajongása, dicsőséges küzdelmük, nemes önfeláldozásuk még sem volt hasztalan. A galatai sirnak omlatag, mohos köve megmozdult ebben a szent esztendőben, Rákóczi Ferenc esztendejében, és kihangzik sötét öbléből egy érző, hatalmas férfihang, amelynek csengésétől elszokott egy időben a magyar; és meghallják ithon a szívek és megrezdül bennük a harcra hívó szózat: *Recrudescunt vulnere gentis...*

Vajjon nem anakronizmus-e előttetek, modernségért rajongó véreim, ez a kész Rákóczi-kultusz, amely hirtelen-váratlan, szinte átmenet nélkül támadott? Amelynek feltámadását hiába várták, hasztalan remélték sokáig

a Rákóczi-korszak lelkes rajongói? Mi az, hogy egyszerre olyan magasra lobbant az egész nemzet lelkében a kuruc-idők emléken való lelkesedés s hogy éppen most, mikor annak a kornak szertelen idealizmusát hasztalan keressük a magyar közéletben?

Meddő okoskodás volna, hosszasan firtatni az okát ennek a jelenségnek. Hiszen ha most, ebben az ünnepi hangulatban nézzük az azóta lefolyt kétszázéves történelmi eseményeit, meg kell állapítanunk, hogy azok az érzések, azok az indulatok, azok az aspirációk, amelyek Rákóczi mellé sorakoztatták akkor a nemzet javát, nem mállottak el a majthényi síkon, hanem szünet nélkül éltek tovább a magyar nép lelkében és meg-megszóllaltak, hatalmas erővel törtek elő, valahányszor jött egy arra való idő s egy arra való vezérszellem, amely kiváltotta őket. Csak az idők voltak mások és ezekhez képest módosult a nemzeti érzéseknek megjelenési formája is; a nemzeti erő kifejtés ősi oka, lényege mindig ugyanaz volt, csak külső képe változott a változó idővel. Rákóczi népe még a rendi alkotmányt védelmezte az osztrák császári hatalom jogtörő erőszakával szemben; másfél évszázaddal utóbb a rendi különbségek ledöntésének, a jogegyenlőségnek jegyében ujtult meg a küzdelem. Rákóczi harca a nemzet jogának diadaláért folyt; a negyvennyolcadiki szabadságharcot az egyén jogának kivívása előzte meg. A kurucok jelszava volt *pro patria et libertate*; tartalma a haza szabadsága; negyvennyolcban ehhez járult a *nép szabadsága* is s a régi jelszóhoz társult a: *szabadság, egyenlőség, testvériség*. De a lényege egy volt a két küzdelemnek mégis; a magyar nemzet igazaiért megindult *védelmi* harc volt mind a kettő; csak hogy a fejlődő idők szelleme szerint a fejlődésnek más-más fokát mutatva. Rákóczi és vitéz kurucjai a multba néztek

vissza és a történelmi jogok elkobzása miatt fogtak fegyvert; *Kossuth* Lajos és a negyvennyolcas idők többi nagy alakjai megéreztek a század intő szavát és a mult jogának védelmén túlmenve, a jövőndő bástyáit is megépítették; a régi épületet új erősségekkel ruházták fel, hogy minden idővel dacolni bírjon.

És minél jobban, minél közelebről nézzük meg, annál több rokonvonást találunk a magyar nemzet e két nagy önvédelmi harcának karakterében. Negyvennyolcban az egész nemzet egyeteme állott a szabadság zászlaja alá, mert akkor lett először egységes nemzet a kiváltságos osztályokból és az addig jogfosztott földnépből; ám ez az egyetemes vonás jelentkezik már Rákóczi küzdelmében is. A Fejedeleme híres kiáltánya, amelyet Lengyelországba küldött nemzetéhez, egyaránt szól a nemesekhez és „nemtelenségekhez”, fegyverbe szólítván a „minden rendű igaz magyarokat”. És Rákóczi Ferenc, akit buzgó katolikusnak neveltek, nemcsak hogy protestánsokból toborozta kurucainak legnagyobb részét, hanem váltig hűséges, erős védője volt a nemkatolikus felekezetek jussának, abban az időben, amikor a felekezeti ellentétek véres harcok forrása voltak. És a kilencven századrészből protestáns kurucok oldalán találjuk a katolikus egyháznyolcasok egy részét is; nemcsak *Kollonics* Lipót neve maradt fenn azokból az időkben, hanem a *Telekesy* István egri püspöké is, aki az ónodi országgyűlésen elsőnek irta alá a függetlenségi nyilatkozatot. A Rákóczi-korszak küzdelmében megvolt tehát az a szabadelvű és demokratikus akarat, amely negyvennyolcban olyan fényes és eredményes megnyilatkozásra jutott. A magyar szabadság mellett mindig ott volt az *egyenlőség* gondolata is s a *testvériség* magasztos érzése hozta össze mindig a nemzet jogaiért küzdőket, ha egyébként nagy

TÁRCA

Szegény ember öröme.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Goda Géza.*

Ülünk a diófa alatt, a fehérre mázolt kerti székeken. Sem a fa, sem a szék nem a mienk s ki tudja, ki eszi meg a szőlőt, amely a kerítés menti tőkéken most kezd érni? A ház, ez a csinos, kényelmes nyaraló is másé s másé a föld, a kert, a kut, a virágcsésze s még az a stiglio is, amely a kalitkájában nyaralás hallgat. Öszre, mire a diófáról hullani kezd a levél s megérik a szőlő a palánk mellett, mi megyünk. A nyaralóba pedig kijön a gazda, a tulajdonos s leeszi, amit a mi szemünk előtt érejt meg a napsugár.

— Csak legalább egy szakajtóra való diót vihethetünk még magunkkal — mondja egyikünk.

— Diót? Kap az ember diót a városban is. Egy hatosért hatot adnak. A dió olcsó.

— Az a dió! De ez a dió más.

— Dehogyan más — mondom. — Egyik dió olyan, mint a másik dió.

Csöndben ülünk s halljuk, amint a szél beleszipol az ágak közé. A fa lombja erre bólintgatni kezd, hajladozik az ág jobbra-balra s nem lehet kitalálni, igent mond-e, vagy nemet.

— Látod — mondom — az ág is igent int. Egyik dió olyan, mint a másik.

— Tévedsz — szól nekem vissza. — Az ág is azt mondja, hogy: nem. Ez a dió jobb, mint amit a városban árulnak.

Megint csöndben ülünk egy darabig.

— Hát csak nem akard, hogy diófát vegyek?

Hallgat.

— Vagy azt akard, hogy vegyek? Igen? Csak mondd meg. Csak szólnod kell és már veszek.

Néz rám s mosolyog.

— Hát mit nevezsz? Tudod mit? A születésed napjára veszek neked egy tucat diófát. Egy egész tucatot. Tizenkettőt. Jó? Akarod?

— Akarom.

Nagyon határozottan mondja, hogy egy tucat diófát vegyek neki a születés napjára s mindjárt hozzá is fogok a számításához.

— Egy diófa — mondom — két forint. Egy tucat tizenkét forint, vagyis huszonnégy forint. Nem sok.

Szegény embernek vannak ilyen bolond gondolatai. Hogy veszek neki egy tucat diófát! Haha! Ez igazán szép ajándék lesz. Tizenkét diófa, amelyet be lehet állítani egy pesti ház harmadik emeletének négy méter széles udvar szobájába.

— Csakugyan — mondja — mit csinálunk mi ezekkel a fákkal?

Gondolodik s majdnem elpityeredik arra a gondolatra, hogy szegény ember még a fát sem tudja kiültetni.

— Borzasztó — mondom. — Milyen rossz szegénynek lenni. Az embernek van egy egész tucat diófája s azt sem tudja, mit csináljon vele. Ha talán ezt a villát is hozzá vennéd? . . .

— Igen — mondom s körülnézek. — Csakugyan. Ha a villát is hozzá venném, a kertet is s a szomszéd telket, akkor pompásan el lehetne helyezni a tizenkettőt. Csak szólnod kell s mindjárt rendben van a dolog.

— Hát szólok — mondja s rám néz. — Vedd meg!

— Ahogy parancsolod — mondom s az er-

szényemet nézem. Összesen három forint van benne s egy végzés.

A végzés! Nyugtalanokdni kezdek, az órára nézek, aztán a dátumot kérdezem.

— Huszonhatodika.

— Igen? Köszönöm. Huszonhatodikától huszonnyolcadikáig két nap van. Addig föl lehet hajszolni azt a pénzt, amelyért pöröltek.

Ez a kis gyermekleány, akinek a tizenkét diófát megígértem a születés napjára, nem is tudja, hogy mi az a végzés. Nem tudja, hogy mit jelent az, mikor az ember pénzt akar fölhajszolni. Nem tudja, mennyi megalázódás, szegény van benne; mennyi eltűnt gondolat, mennyi kimondott tettetés. Ő csak ül a fehérre mázolt kerti széken s a diófát nézi s két világos szemében visszatükröződik az előttünk fekvő virágágyak zöldje.

— Hát megveszed?

— Meg. Okvetlenül.

Föláll s nevet.

— Komolyan? Megveszed?

— No, ha megmondom. Ezt is megveszem a születésnapodra.

— Jó — mondja teljes bizalommal. — Köszönöm.

— Most már magam is kezdek hinni a dolog komolyságában. Olyan nyugodtan s annyi bizalommal köszönte meg, hogy még megcsik, hogy megveszem ezt a villát, a kertet, a szomszédtelket és a tizenkét diófát. A végzéset el is feledek egészen s eszembe jut, hogy beszéltek egy emberről, aki házmaster volt s tizenkétezer forintot szerzett csupa kapupénzből.

— Tudod, — mondom — kapupénzből is szerezhet az ember tizenkétezer forintot.

— Kapupénzből? — kérdi. — Miért?

távolságok választották is el őket. A távolságok és ellentétek küzdésére idő kellett a természetes fejlődés segítségével; de az egyesítő gondolat mindig megszólalt, valahányszor az egész nemzet közös javainak a legnagyobb kincsének, szabadságának védelméről volt szó; a magyar szabadságnak ikerestvére a magyar szabadelvűség.

Ennek a nagy történelmi valóságnak diadalát látjuk mi a Rákóczi-kuitusz ébredésében. És mikor tegnap Rákóczi Ferenc emléketét ünnepelték Kassán, bizony a nemzet ünnepe volt. Hiába nem vett róla tudomást a főrendiház; hiába maradt el az arisztokrácia nagy része — nemcsak az áruló *Károlyi Sándornak*, hanem hadverő *vak Bottyánnak*, *Forgács*, *Csáky*, *Eszterházy* kuruc generálisoknak utódai sem voltak ott — és a katolikus magas klerus is hiába tüntetett elmaradásával — kivéve a hazafias *Takács* prépostot — hiába akarta degradálni a kormány is másodrendű ünnepé a kassai ünnepét, megelégedvén azzal, hogy egy államtitkár képviselje. A nemzet ott volt lelkevel egészen, mert a magyar nemzet ott van mindig, ahol a szabadság eszméje ül ünnepe.

És az egész nemzet érzése csendült ki a képviselőház elnökeinek szavaiból, midőn szolemnis módon fogadalmat tett, hogy a népképviseleti országgyűlés jóvá fogja fenni, amit a rendi országgyűlés vételt egykor a nép választotta, a nagy Fejedelem ellen. Ennek meg is kell történnie mennél előbb és hogy meg fog történni, annak biztosítéka az a hatalmas közszellem, amely fölébredett most, Rákóczi Ferenc esztendejében. Ennek a közszellemnek nem mernek majd útjába állani azok, akik le akarták kicsinyíteni a tegnapi nemzeti ünnepet. Ebben a közszellemben a magyar nemzet szabadságszeretetének és történelmi szabadelvűségének ősrégi, elpusztíthatatlan ereje szól meg.

BELFÖLD

A helyzet. A képviselőház holnapi ülésére nagy viharról jósolnak. Egyrészt az ellenzék szóvá fogja tenni a *trebinyei* magyar bakák vérlázítóan szomorú esetét, másrészt meg az ülés végén kérésül *Khuen-Héderváry* előállani a maga szájkiosár-indítványával, ami okvetlenül erős háborgást fog felidézni. Híre jár annak is, hogy az üléseket egy órával meg akarják hosszabbítani, ami ellen az

— Csak. Mert még nincs együtt a pénzem ehhez a vételhez s arra gondoltam, hogy valami módon majd csak meglesz addig.

— Persze, hogy meglesz, — mondja. — Ha meg akarod venni, meg is lesz a hozzávaló pénz. Ha az ember akarja, akkor minden sikerül.

Csodálatos biztossággal mondja. Annyi hittel, mintha imádkoznék. Most már semmi kétség, hogy az észre enyém lesz ez a villa, ez a kert, a telek, a kut, a virágágy s a stíglie. A tulajdon érzése száll meg. Bizom benne s kényelmesen dülök hátra a székeimen.

— Tehát megveszszük — mondom biztosan.

— Meg — mondja.

— És akkor egészen másként rendezzük be. A kerítést újra festetjük.

— A kerítést? — mondom s hátranézek. — Bocssás meg, de a kerítésnek semmi baja. Az egészen jó lesz így is.

— Nem. Nem szeretem ezt az oliv-szint. Fehérre kell festetni. Az ablakok rámaíát, az ajtókat, zsálokát, mindent fehérre kell festetni. Imádom a fehér színt.

— De drága — mondom.

— Istenem! Drága? Ha az ember már vesz egy ilyen villát, akkor csak nem néz egy pár forintra.

— De hidd el, hogy még egy pár évig jó volna így, ahogy van.

Fóllál s egy kissé sértődötten néz rám. Aztán az ajtóhoz lép, lehajol s közelről nézi.

— Ugyan — mondja. — Így akarod hagyni? Így?

— Hát ne?

— Nem. Ezt festetni kell.

— Hát jó — mondom — majd festetjük. Egyebet nem parancsolsz?

ellenzék nem is tenne kifogást. Ellenben már előre is nagy visszatetszéssel találkozik az a másik szállongó hír, hogy *Khuen* be akarja hozni a kettős üléseket, úgy hogy délelőtt 10-től délután 3-ig, azután délután 5-től 10-ig ülészone a Ház. Ezt azonban mindenki kételkedéssel fogadja, főleg azért, mert a bán a kormánypartban sem kapna hozzá elég embert. Hiszen most is alig tudják együtt tartani a határozatképes számot, amit ez a szombati ülésen elég csattanósan bebizonyult.

A harcoló ellenzék legszármotvőbb tagjai ma este ismét összegyűltek a *Féher U-szállóban* és megbeszéltek ott a legközelebbi napok teendőit. Elhatározták, hogy a Ház holnapi ülésén a napirend előtt szóba fogják hozni a bileki katasztrófát és kiméltlenül megtámadják a hadügyi kormányzatot, amely alatt ily rémes eset megtörténhetett. Az ellenzék részéről *Polónyi*, *Eötvös*, *Ugron*, *Kaas*, *Ivor*, *Bakonyi*, *Samu*, *Szatmári*, *Mór*, *Nessi*, *Pál* és még többen követelni fogják a legszigorúbb vizsgálatot és a szomorú eset kérlelhetlen megtorlását. Szóba került az értekezleten a kormányparti lapoktól is kolportált szájkiosár-indítvány, amelynek megtételét a miniszterelnök magának tartotta fenn. Az értekezlet során az a nézet volt túlsúlyban, hogy ez ügyben ma még ne foglaljan állást az ellenzék, mert nem is valószínű, hogy a miniszterelnök az ily indítványt holnap elő merne állani, de ha mégis megtenné az indítványt, az ellenzék ott nyomban a *technikai obstrukcióval* fog válaszolni. Fölmerült aztán annak a szűkecske, hogy a harcoló ellenzék félreértést nem türemlésbe foglalja azokat a követeléseket, amelyeknek teljesítéséért küzd, hogy a közvélemény teljesen tisztán lássa a helyzetet. E kérdés körül is hevesebb vita volt, amelynek során az ekként felvetett javaslat elvben általános helyeslésre talált, de a terv miként volna végrehajtását az értekezlet a legközelebbi napok feladatává tűzte ki.

Mint *Szekélykeresztúrról* táviratozzák, az odaváló szabadelvűpart *Ugron* Zoltán indítványára elhatározta, hogy *Bedő* Alberthez, a kerület szabelvűpart képviselőjéhez nyílt levelet intéz, melyben felszólítja őt, hogy a nemzeti követelések, különösen a magyar szolgálati nyelv, vezényszó, zászló és címer kivívására minden erejével törekedjék; elhatározta továbbá a párt, hogy hasonló eljárására szólítja föl a párt az ország összes szabadelvűpartjait.

Deczebenből jelentik a félhivatalos *Magyar Távirati Irodának*: A deczebeni szabadelvűpart kedden nagy pártgyűlést fog tartani, amelyen határozatilag fogják kimondani, hogy a párt a nemzeti aspirációkat pártolja és óhajtanáknak tartja, hogy az országos szabadelvűpart álljon a nemzeti aspirációk teljesítését követelő mozgalom élére, hogy ily módon kiesvarja az obstruáló ellenzék kezéből a fegyvert. A határozatot hozzájárulás végett az ország összes szabadelvűpartjainak meg fogják küldeni.

Gondolkozik. Lehajlja a fejét s aztán szégyenkezve néz rám.

— Bocssás meg — mondja — de a nagy szobában nincs parkett. Mindig surolni kell s minden sarat behordtak a verandáról. Nagyon szépen kérlek, nagyon szépen...

— Parkettet?

— Igen.

— Jó — mondom — ha parkettet akarsz, csak szólj.

Igy meggyezünk a fehér festés s a parkettet dolgában. Aztán újból leülünk. Szépen, csendben, egymás mellé s hallgatjuk a díofa lombjának sziszegését. Otthon vagyunk keserves, az az érzésünk van, hogy ezt a villát keserves, nehéz munka árán szereztük s hogy aki most elmegy itt a kert előtt, irigykedve néz be s azt gondolja:

— Ni! Ezek milyen gazdagok lehetnek!

— A stíglie megmozdul a kalitkájában s erre fölriadunk. Egymást nézzük s lassan nevetni kezdünk.

— Mit nevétsz? — kérdi.

— En? — mondom. — En nem nevetek. Nagyon komoly vagyok. Elvégre, ha az ember ilyen nagy vételbe akar belemenni, azt jól meg kell gondolni.

A fejével bólint.

— Ugy van — mondja. — Meg is kellene néznünk, hogy kihozhatjuk-e a percenteket?

— Mit?

— A percenteket.

— Hja, igen — mondom. — Csakugyan, azt meg kell néznünk.

Számolni kezdünk. Kétszer-háromszor eltévesztjük a szorzást, egy kicsit összevesszünk afölött, hogy hol hibáztuk el, aztán megállapítjuk, hogy a dolog nagyon szépen kifutott.

— Hogyne! — mondja. — Abban a táblában ott káposzta lesz. Emekben krumpli, itt lesz a

Burián István közös pénzügyminiszter. Mint egy isehli táviratunk jelenti, *Burián* István athéni követ kinevezése közös pénzügyminiszterre befejezett tény és a kinevezés már megtörtént. Az új közös pénzügyminiszter e hó 29-én teszi le a felsőge kezeibe az esküt, amely aktuálán a főkamara képviselőjében gróf *Paar* főhadsegéd és *Golubowski* külügyminiszter képviselőjében *Freiherr* hadügyminiszter interválnak.

Báró *Rajeczi-Burián* István régi pozsonymegyei nemesi család sarjadéka. Atyja több éven át alispán volt Pozsonymegyében, testvére most szepcsői főszolgabíró. Báró *Burián* veje báró *Fejérváry* Géza volt honvédelmi miniszternek. 1851-ben született s tanulmányait a bécsi keleti akadémián végezte. Tanulmányainak befejezése után az alexandriai, majd a bukaresti konzulátusnál volt alkalmazásban s 1875-ben bukaresti alkonzulátus nevezte ki. Három évig maradt Bukarestben, míg 1878-ban a belgrádi konzulátushoz osztották be. 1880-ban Szófiába helyezték át, majd 1882—1886-ig Moszkvában főkonzul volt, azután pedig 1895-ig Szófiában. Ebben az időben kapta meg a rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter címet. Szófiából a külügyminisztériumhoz birták meg szolgálatára. Néhány hónappal később követi nevezte ki, 1897 óta monárkiánk aténi követé. 1900-ban a magyar báróságot, 1903-ban pedig a titkos tanácsosi méltóságot kapta, Athénben, ahol *Burián* legutóbbára működött, nagyon kedvelték s különösen a király nagyra becsülte. Átható, élelítésű és gyors fölfogása rögtön hivatalbalépése után ismertté tették nevét az athéni diplomáciai körökben. Gyorsan megismerkedett Görögország politikai és nemzeti viszonyával éppen úgy, amint *Szofióban* és *Moszkvában* is jól ismerte az illető ország viszonyait.

Két rendelet. *Kolossváry* Dezső honvédelmi miniszter elrende, hogy a honvédtiszti tanfolyamon, ha csak a tanóli érdekekben nem okvetlenül szükséges a német nyelv, az írásbeli dolgozatok mindenkor magyar nyelven kell készíteni. Ugyanekes magyarul kell ezentul kiírni az írásbeli feladatok címét is. E helyett: Königl. ung. Landwehr höherer Offizierskurs, a következő felírást kell használni. *Magyar királyi honvéd magasabb tiszti tanfolyam.* A parancsnokságok ezt a rendeletet már meg is kapják.

A másik rendelet a miniszternek az, melyet pénteken küldtek szét az összes honvéd-gegyalogezredek parancsnokaihoz s amelyben elrende a miniszter, hogy az augusztus közepére fegyvergyakorlatra beidézett mezőgazdasági munkásokat nyomban szabadságolják, illetve vonják vissza a behívásokat. Egyuttal utasította a honvédelmi miniszter a parancsnokokat, hogy a mezőgazdasággal foglalkozók kérésényét, melyben a fegyvergyakorlat alól való fölmentésüket kéri, sürgősen és a kérésényezőkre nézve kedvezően intézzék el.

kukorica, ott lesz a hónapos reték. Jobbra szálló, balra paszuly és egy kis hímperit is ültetünk. A hímperit nagyon szeretem.

— Pardon — mondom. — Te mindent összekeversz. Szállót, paszulyt, hímperit. Ha jól sejttem, nem értesz a gazdasághoz.

— En?

— Te.

— De bocssás meg!!!

— Kérlek. Csak úgy gondoltam, hogy mind ezt nem lehet egy kis kertben termelni. De lehet, hogy igazad van.

— Persze, hogy igazam van. Ha nem hiszed, megkérdezhetjük a szomszédasszonyt.

— Helyes — mondom. — Kérdezzük meg.

A szomszédasszony is városi asszony s nyaralni jött ő is. Aránylan van a derekán s lorgnon. Megkérdezzük tőle, hogy lehet-e egyszerre paszulyt, szállót és hímperit termelni egy ágyban. A kérdés egy kissé meglepi, de azért nyugodtan mondja:

— Azt hiszem igen. Különböben lehet, hogy nem. Hát miért?

— Megveszszük a villát — mondom.

— Meg? — kérdi gunyosan.

— Meg — mondjuk mindketten.

A határozott hang meglepi. Ránk néz, aztán egyszerre kitor mindhármunkból a kacagás. Kacagunk, hogy szinte kiesordul a könnyünk. Utóljára is le kell ültünk a szomszédasszony díofája alá, a szomszédasszony fehérre mázolt kerti székeire. Erezzük a szegénységünket, de azért megint csak elkezdjük a játékot.

— Hallja-e, nagyságos asszony — mondom. — Adja el a villáját. Az a telek ott tul nagyon kicsi.

— Bizony — mondja a társam — tizenkét díofát ves a születésem napjára. Annyi gondom van vele. Nem tudom, hova tegyem...

A pápai interregnum.

Budapest, július 27.

Mai számunkban egész terjedelmében közöltük XIII. Leo pápa végrendeletét. A végrendelet általános csalódást okozott, mert azt várták, hogy a pápa utolsó akaratára, ha nem is politikai, de egyházi politikai kívánásokat és utmutásokat fog tartalmazni, Leo pápa végrendeletében egy betű sincs, ami elárulná, hogy a kéz, amely írta, államférfi keze volt. Ez nem az egyház nagy fejedelmének akarata, hanem egy jámbor, alázatos papé, aki minden földi gyarlóságról lemondva, csak lelke üdvösségére gondol. Ebből az iratból senkinek sem következett ki arra a történelmi szerepre, amelyet Leo pápa játszott életében. De fájdalmas meglepetést szerzett a végrendelet a rokonoknak, mert a gróf Pecci Lajoson kívül egy batkát sem kap senki. Pedig, mint beszélük, milliókra megy az elhunyt pápa magánvagyonára, amely a végrendelet értelmében a szentszékre száll. A családotti rokonság meg akarja támadni a végrendeletet azon az alapon, hogy a pápa vagyoni helyzetükkel szemben aránytalanul költséges életmódról kényszerítette őket, de a legcsekélyebbel sem járult hozzá az ily életmód költségeinek fedezéséhez. Huszonöt év előtt Pius pápa végrendeletét is megtámadták a rokonok és akkor a szentszék kiegészített velük és 700,000 lira kifizetése után a pör elmaradt.

A konkláve.

Róma, július 27.

A biborosok kollégiuma a *konkláve kezdetét július 31-ére tűzte ki*. A szent damasusi udvart nagy műhelylyé alakították át, ahol még tegnap is dolgoztak. *Oreglia* biboros gyakran megjelenik a munkások között és Jeereszkedően elbeszélget velük. A biborosok tegnapi hatodik kongregációján 43 biboros vett részt. Eddig 48 biboros van Rómában s még tizenhárom hiányoznak. A 64 biboros közül 62 fog résztvenni a konklávéban. *Cesaria* biboros hajlott kora miatt nem hagyhatja el Palermót, *Moran* ausztráliai biboros pedig le fog kérsni a konklávéról, mert csak július 15-én utazott el Sidneyből. A lapok mindenféle kombinációkat közölnek a pápaválasztás esélyeiről. Mint régebben, most is sok fogadást kötöttek erre vagy arra a jelöltre. Egy könyvesfogadó tegnap engedelmet kért a rendőrségtől, hogy a *Fianza Colonná* fogadó-irodát nyithasson. De bár jövedelmének felét a szegényeknek ígérte, kérését természetesen megtagadták. *Francica-Nava* biboros ki is jelentette egy újságíró előtt, hogy nem tud istentelenebb dolgot elképzelni, mint az ilyen fogadást arra, hogy ki lesz a pápa.

Róma, július 27.

A pápaválasztó-gyűlés számára szükséges helyiségek rendbehozására való munka következtében *Rampolla* biboros elhagyta a vatikáni lakását, hogy bevonuljon abba a palotába, mely mint a Szent-Péter-templom legfőbb papját megilleti. A *Voce della Verità* szerint a pápaválasztó-gyűlésre vonatkozó szabályokat illetőleg az 1878-ból való Vespignani-féle tervezetet tartják szem előtt. A pápaválasztó ülés helyiségének rendbehozásán 310 munkás dolgozik.

Egy mérsékelt irányzatú kardinális egy újságíró előtt kijelentette, hogy *Rampolla* kétségtelenül huszonhat szavazat fölött rendelkezik. Egyetlen *accessit* biztosítaná neki a kétharmad többséget. *Rampolla* megválasztását úgy lehetne meghiusítani, ha azok a kardinálisok, akik *Rampolla* terveit, irányzatát és céljait nem helyeslik, egyesülnek. Ez azonban eddig nem történt meg és valószínűleg nem is fog megtörténni. *Capeceaturo*, *Oreglia* vagy *Vannutelli* szintén husz, vagy több szavazatot tudnának maguknak biztosítani.

Róma, július 27.

Olaszország népe *Oregliában*, látja a jövőendő pápát. Jobban szeretnék ugyan, ha a vörös pápa, *Gotti*, lenne az új pápa. Sokat beszélnek arról, hogy *Gotti* egy szegény facchinó (podgyászfordó) gyermeke, akit szülei ezer áldozattal tanítottak, hogy pap lehessen, s aki minden támogatás nélkül a legszerényebb áldozópapból biboros lett. Ha öt választanák meg, ez nagy örömet okozna Olaszország szegényei között. Azt beszélük, hogy *Gotti* lenne igazi atyja a szegényeknek, aki az egyház javait a szegények javára fordítaná. Rómában azt híresztelik, hogy *Nisard* vatikáni francia nagykövet erősen korteskedik *Rampolla* jelöltsége mellett.

Páris, július 27.

A *Newyork Herald* párisi kiadása szerint a francia kardinális *Gibbons* amerikai kardinális körül csoportosulnak abból a célból, hogy *Rampolla* megválasztása ellen küzdjenek, annál in-

kább, mert *Rampollát* Franciaországgal szemben folytatott politikája miatt a francia pápák nem szeretik. A francia kardinálisok támogatása nélkül *Rampollának* csak kevés reménye lehet arra, hogy megválasztják. *Gibbons* biboros *Vannutelli* Szerafinót szeretné pápának, mert ez Olaszországgal szemben szakítana IX. Pius és XIII. Leo ellenséges politikájával. De *Vannutelli* megválasztása nagyon valószínűtlen, mert az olasz biborosok többsége nem hajlandó eltérni Olaszországot illetőleg XIII. Leo politikájától. *Gotti* jelöltségét elrejtették. Ilyen körülmények között *Sarto* és *Di Pietro* kardinálisok kilátásai növekednek.

Róma, július 27.

Az a hír terjedt el, hogy a szent-egyesület jegyzékét intézett a hatalmakhoz, amelyben, úgy mint az IX. Pius halála alkalmával történt a dolgok mostani állása ellen, a pápa világi uralmának ügyében *tiltakozás* történik, valamint állítógaz az is bent van a jegyzékben, hogy a biborosok, kik kinevezésükkor esküt tettek, hogy a szentszék jogait meg fogják védeni, a pápai szék üresedése alkalmával köteleességüknek tartják ezen lépés megtételét.

Róma, július 27.

A biborosok ma délelőtt tartott tanácskozásán kisorsolták azokat a lakosztályokat, melyekben a biborosok a pápaválasztó-gyűlés alkalmával lakni fognak. Az új Sixtus-kápolnában is fenntartottak lakosztályokat esetleg betegeskedő biborosok számára.

Róma, július 27.

A ma tartott biborosgyűlésen 52 biboros vett részt. Több biboros a meleg időszakra való tekintettel azt ajánlotta, hogy a pápaválasztást megelőző cselekvényeket a Pál pápáról elnevezett kápolnában reggel végezzék, hogy délelőtt 11 órakor legyen létesíthető a választás. Hogy a pápaválasztó-gyűlés biztosítva legyen, *Chigi* herceget, a pápaválasztó-gyűlés főnökét a legteljesebb felhatalmazással látták el. A tegervény szentszéki csapatok teljesen neki vannak alárendelve.

Páris, július 27.

A *Havas-ügymőkéség* jelentése szerint *Combes* miniszterelnök az elhunyt pápáért a Notre-Dame templomban mondandó gyászmisén holnap nem fog résztvenni. (Ez a félhivatalos távirat a közzétett jelentés szokatlanúságával rávilágít a Vatikán és a Franciaország közti éles konfliktusra, amely az új pápától várja elintézését. Szerk.)

A részvét.

Ischl, július 27.

Ma a helyi plébánia-templomban ünnepi főharszkodás volt a *szerecsés pápaválasztásról*. A misét *Mayer* Lőrinc püspök udvar. lelkész szolgáltatta. A templomban megjelentek a királyon kívül *Mária Valéria* főhercegnő és *Ferenc Szalvátor* főherceg *Erzsébet Franciska* főhercegnővel és *Károly Szalvátor*, valamint *Hubert Szalvátor* főhercegekkel, *Lipót* bajor herceg és *Gizella* bajor hercegnő, *Konrad* bajor herceg, gróf *Faar* főhadsegéd, *Dietrichstein* herceg ezredes és *Apor* őrnagy szárnysegéd, *Margutti* százados parancsnok, lovag *Schiessl* igazgató, a kabinettirodák hivatalnokai, gróf *Bellegarde* kamarás, *Vécsey* báróné és *Bombelles* grófné udvarhölgyek, dr. *Kertzl* udvari orvos, *Erangen* báróné udvarhölgy, báró *Reizenstein* kamarás, gróf *Paar* Alajos lovassági tábornok, *Latour* altábornagy, több magasrangú katonatiszt, a főnemesség több tagja sok közéleti és egyéb hivatalnok, a főrendbírók tagjai, egyesületek zászlókkal, a tanulóifjúság, a tanítócsigák és nagyszámú közönség.

Bécs, július 27.

Ma délelőtt a bécsi helyőrség számára a pápa halála alkalmából ünnepes gyászmise volt, melyet *Belopotcki* püspök mondott. Jelenvoltak *Pitreich* közös hadügyminiszter, a térparanosnok és számos magasrangú katonatiszt.

Róma, július 27.

A Péter-templomban ma volt az ötödik gyászistentisztelet az elhunyt pápáért. A misét mszre *Constantini* szolgáltatta két kanonok segédletével.

Róma, július 27.

A lateráni Szent-János egyházbán ma gyászistentisztelet volt az elhunyt pápáért, melyen a gyászmisét mszre *Stonor* mondta. Jelenvoltak a külföldi államok képviselői, a szentszékhez közel álló főnemesség, a máltai lovagrend tagjai, a Pecci-család, valamint sok hívő.

Belgrád, július 27.

Délelőtt Belgrád egyetlen katolikus templomában, az osztrák-magyar követség kápolnájában gyászistentisztelet volt XIII. Leo pápa lelküdvéért, amelyen dr. *Dumba* osztrák-magyar követ a követség tagjaival

és a többi követségek katolikus tagjai, köztük az olasz követ vettek részt.

Gibbons és a pápaválasztás.

Róma, július 27.

Mintán az Egyesült-Államok a legkülönbözőbb hódításokat tették a világban, most a szentkollégium és a pápaság meghódítására törekednek. A mostani konkávé először vesz részt az Egyesült-Államok biborosa a pápaválasztásban és bár az ottani katolikusokat egyetlen egy biboros képviseli, úgy látszik, ennek az egyetlen egy főpapnak nagy befolyása van a konkávéra. Így vatikáni körökben alig beszélnek egyébről, mint *Gibbons* biboros párisi tartózkodásáról és most Rómában kifejtett erőlködéséről, sőt el lehet mondani, hogy minos az a biboros, még *Oreglia* se, se *Rampolla*, se *Vannutelli*, aki annyira magára vonná a vatikáni körök érdeklődését, mint *Gibbons*. Állítólag *Gibbons* kardinális már is sikerült *Rampolla* jelöltségére halalos ütést mérni, bár néhány nap előtt a volt államtitkár még nagyon komoly jelölt volt. Ha *Gibbons* XIII. Leo halála után is még hat napig Párisban maradt, ezt azért tette, hogy *Rampolla* jelöltsége ellen dolgozzék és munkája teljes sikert aratott. *Gibbons* kardinális véleménye szerint *Rampolla* a római egyháznak teljesen elavult felfogását képviseli, oly felfogást, amely a modern igényekkel erős ellentmondásban van. *Gibbons* véleménye szerint *Rampolla* II. Fülöp spanyol király és az akkori spanyol civilizáció hatása alatt támadt felfogást képvisel. *Gibbons* biboros, az amerikai szellem képviselője, feladatán tekinti a spanyol felfogást a szentkollégiumban és az egész római egyházbán legyőzni és ő a legelkeseredettebb ellenfele *Rampolla* jelöltségének, amely a pápaság történelmi hagyományait képviseli, amelyek szerint Spanyolország par excellence katolikus állam.

Gibbons kardinális azért maradt oly sokáig Párisban, hogy a francia biborosokat *Rampolla* ellen egyesítse. Megszokta az ember a francia biborosokat úgy tekinteni, mint akik feltétlenül *Rampollára* adják szavazatukat, minthogy *Mathieu* biboros a francia udvari biboros *Rampolla* oszodója és *Mathieu* befolyását kielégítőnek találta arra, hogy francia kollégáit *Rampolla* javára befolyásolja. *Gibbons* kardinális most sikerült *Mathieu* izolálni és a francia kardinálisok vezérévé *Richard* párisi érseket tenni.

Richard kardinális sohasem helyeselte *Rampolla* politikáját Franciaországgal szemben és a francia kormánytól közzétett kétkönyvben Franciaország és a Vatikán viszonyáról levelek vannak *Rampollától*, amelyekben *Richard* biborosnak a pápa nevében szemére veti amiért bátorítani merie a kongregációk ellentállását a francia kormány rendszabályai ellen. Bár *Richard* biborosnak volt rá oka, hogy elfogult legyen *Rampolla* jelöltsége iránt, még sem mert ellene élesebben fellépni, de *Gibbons* biboros bátorítástára, most már *Rampolla* jelöltsége ellen foglalállást *Richard* biboros és francia kollégái olyan jelöltre fognak szavazni, aki holmekegyenest ellenkező politikát fog képviselni Franciaországgal szemben, mint XIII. Leo pápa és *Rampolla*. Ez okból kérte föl *Delcassé* *Perraud* kardinális és a többi francia biborosokat, hogy elutasítsák előtt látogassák meg, de azok a meghívást visszautasították. *Gibbons* egy perere sem hagyja magára *Richard* biborost és vele egy kolostorban lakik.

Gibbons törekvései miatt *Rampolla* jelöltségéről ma már komolyan beszélni nem lehet. De *Gibbons* nemcsak *Rampollát* tette lehetetlenné, el van szánva rá, hogy a biborosgyűlések egyikén felveti azt a kérdést, amit ott még senki sem hozott elő. *Gibbons* ugyanis azon a nézeten van, hogy az olasz kardinálisok túlnyomó száma a szent kollégiumban igazolva volt addig, amíg a pápaságunk meg volt a világi hatalma és a pápaválasztás Rómára és az egyházi államra néve anyagi érdekeket foglalt magában. Ez okból VII. Gergely óta a pápaválasztást kizárólag a biboros püspökök, vagyis az egyházi állam püspökei és a biboros lelkészek, vagyis a római 23 nagy templom főpapjai véggezték. Még IX. Pius megválasztásakor 66 olasz és nyolc külföldi biboros volt. Pius pápa aztán mind több nem olasz biborost nevezett ki és példáját követte XIII. Leo. Az 1899-ben tartott konzisztórium előtt először esett meg hogy az olasz püspökök száma 32-re csökkent és a külföldieké 23-ra emelkedett, de halálesetek és még inkább az utolsó konzisztóriumok az olasz kardinálisok számát ismét 38-ra szaporították, míg a külföldi biborosok számát 24-re apasztották. *Gibbons* abszurdumnak mondja ezt az arányt, mert Olaszországot nem lakja annyi katolikus sem mint az Egyesült-Államokat, amelynek csak egy biborosa van. *Gibbons* a legközelebbi biboros gyűlésen fel fogja vetni ezt a kérdést. Szerinte a katolikus egyháznak, ha

igazán egyetemes akar lenni, minden katolikuskak ugyanazt a képviselőket kell biztosítania a szent kollégiumban. Gibbons reméli, hogy a spanyol katolikuskok kivételével, az összes külföldi bitorosok csalatkozni fognak álláspontjához. Így lesz Gibbons a külföldi bitorosok vezére és egyesíteni fogja őket oly jelölt támogatásában, aki szabadelví és modern és a szent kollégium új átalakulását elősegíteni hajlandó, úgy hogy a jövő konklave már egy külföldi bitorost választ. Gibbons bitoros e szándékait a Vatikánban mindenki ismeri, mert a baltimori érsek nem csinál belőlk titkot, hiszen már XIII. Leo életében hangoztatta azokat, amikor Rómában járt. A legközelebbi konklave főképp Gibbons terveivel fog foglalkozni. Első eset, hogy az Egyesült-Államok egy bitornok részveszt a pápaválasztás. Azt hihetők az ember, hogy ez az egy szavazat csak egy csepp a pohárban és mégis általános az a meggyőződés, hogy ez a csepp nagy változásokkal fenyeget.

HIREK

Budapest, július 27.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Július 31-ikén új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** József főherceg, a honvédség gyakorlati befeljeztetés, elutazott Tapolcáról. — Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a tegnapi napot Héderváryt töltötte családja körében, ahonnan ma este érkezett vissza a fővárosba.

— **Frigyes főherceg és családja Alsó-Tátrafűrészen.** Frigyes főherceg, neje Izabella főhercegnő és gyermekei Mária Henrietta, Mária Gabriella, Mária Izabella, Mária Alice főhercegnők és Albrecht Károly főherceg néhány nap óta ismét a magas Tátraiban nyaralnak. A főhercegi család kíséretében vannak báró Ludwiger Mária osillagkeresztés hölgy, mint udvarhölgy, Prónay Gyula cs. és kir. kamarás buszárkapitány, gróf Csechi a Santo Croce János cs. és kir. kamarás, dragonyos főhadnagy, valamint Gersch Vendel százados, mint szolgálattevő tiszt Frigyes főherceghez beosztva. A főhercegi család az idén a fűrdőtelepen levő Feeske-szállodában lakik. Az előző években a főhercegi család gróf Karacsonyai kastélyában lakott, de az idén ezt nem vehették bérbe, mert a gróf a nyarat az idén szintén ott tölti. Frigyes főherceg tegnapi délután érkezett meg Gersch Vendel adjuvánsa kíséretében Pozsonyból automobilon Alsó-Tátrafűrésdre, hogy fia, Albrecht főherceg születésnapját családja körében töltsesse. Vasárnap a főherceg fia születésének 6-ik évfordulója alkalmából dejeuner adott, melyre hivatalosak voltak gróf Csáky Jenő főispán, Horti Valér főudvarbíró, dr. Papp Samu volt országgyűlési képviselő, a fűrdőtelep orvososa és még számosan. A főhercegi család tagjai naponta nagyob kirándulásokat tesznek lovakon a hegyek között. Frigyes főherceg szerdán ismét visszautazik Pozsonyba ahonnan csak augusztus hó közepe táján tér vissza családijához.

— **Edvárd király Marienbadban.** Prágából jelentik, hogy Edvárd angol király augusztus közepén háromheti tartózkodásra Marienbadba érkezik. A király részére harminckett szobát béreltek ki.

— **A bolgár fejedelem útja.** Kóbúrgból táviratozzák: A kóbúrgi hercegi ház hivatalosnak közli, hogy azok a híresztelések, hogy Ferdinánd fejedelem nem fog többé Bulgáriába visszatérni, teljességgel valótlanok s be van bizonyítva, hogy ezek a híresztelések bizonyos szerb körökre vezethetők vissza. Ferdinánd fejedelem gyermekeit Bohorillába, a Kárpátokba vitte, mert Szófiában már elviselhetetlen volt a hőség. A bolgár viszonyoknál Ferdinánd fejedelem elutazása semmi összefüggésben nincs s a fejedelemnek semmi oka, hogy Bulgáriát elhagyja.

— **Zenés mise.** Gyönyörű zenés mise volt tegnapi délután a svábhegyi nyaralók kistemplomában. Dadóérek Elza énekelte a hallgatóság nagy gyönyörűségére Luzzi Ave Mariáját és Braga híres szerenádját is. Avrány Emil művészi orgonakísérete mellett.

— **A belga királyné hagyatékai.** Brüsszelből táviratozzák: Henriette belga királyné hagyatékai ügyében Kóburg Fülöp herceg és a Lónyay grófi pár diplomáciát után idézést kaptak, mivel Lujza kóbúrgi hercegné párisi és bécsi hitelközi a hagyaték ügyét bírdi utra tereltek. A bíróság a hitelközök által kört sürgőséget mellőzte s így e pár valószínűleg csak a jövő esztendőben kerül tárgyalás alá. Lujza hercegné párisi hitelközi között van négy női szabó, két ékszerész, egy műtárs, egy cipész, egy ingkereskedő és egy fűzőkészítő.

— **Láng és Darányi a Vág mentén.** Láng Lajos és Darányi Ignác miniszterek ma befejezték szemleutjukat a Vág völgyében, ahol mindenütt tájékozást szereztek a kiártat Vág pusztításairól. Trencsénből Póstyénbe utaztak, ahol Kramóin Viktor főispán, Markhot Gyula alispán, Mathovich János főszolgabíró és dr. Fodor Kálmán uradalmi főudvarbíró üdvözlötte után a miniszterek a fűrdőbő hajtottak s azt gróf Erdődy Imre kalauzálása mellett bejárták; majd a fűrdőszigethez vezető hidhoz mentek, amelyet a Vág áradása teljesen szétrombolt s jelenleg báró Fries Richárd utász százados parancsnoksága alatt álló utász-különmény írádozik a hid újáépítésén. A hidat a régi hidnál körülbelül 100 méterrel hosszabbra építik, amit a Vág medrének a legutóbbi áradás folytán történt kiszélesítése tett szükségessé; a hid építése a Vág rendkívül sebes folyása s jobban is ismétellen jelentkező magas vizállása következtében a katonaság részére igen nehéz munkát jelent. Póstyénből a miniszterek vasutón Salsld-Zelle állomásra utaztak s ott megtekintették azt a károsodást melyet a zellei árapasztó csatornába tört áradat okozott.

— **Sarcey Kossuthról.** A minap jelentek meg Párisban Sarceynek, a pár éve elhunyt híres színkritikusnak ifjurok emlékiratai. Sarcey ezekben a visszaemlékezésekben bőven emlékezik meg az Eoole normáloról is, melynek Tainenel együtt hallgatója volt. A diákok nagyon sokat politizáltak. Sarcey mindig elvult republikánus volt, bár később, az államcsíny után, mint tanárnak Napoleonra kellett szavaznia. Gyönyörűséggel írja anyjának, hogy Bécsben „a köztársaságot proklamálták“, Berlinben pedig elkergették a királyt. Valamennyien lelkesedtek a szabadságharcukat küzdő magyarokért és „bátorították“ őket. Kossuth manifesztuma valamennyiüket meghatóta. „A mi forradalmunkban — írja Sarcey anyjának — nincs még egy oly irás, melyet össze lehetne hasonlítani ezzel a fegyverre szólítással. Ez oly szép, mint egy ókori műretek. Valamennyiünk szemébe könny szökött. Az ilyen szavakkal sok ezer embert lehetne a halálba küldeni.“

— **A dominikánusok.** A dominikánusok, a jezsuiták terveinek hűséges végrehajtói, ismét nagyobb számban telepednek le Budapesten. A szerzetesek augusztus elséjén érkeznek meg és már béreltek is maguknak lakást a Zuglóban. A harcoló egyház valami nagyot akarhat itt, hogy egykésiműsűtán küldi ránk csapatait. A dominikánusok hitoktatással fognak foglalkozni, tehát az embereszeretet, békeesség és türelem tanításával. Ez a hivatalos misszió. A gyakorlatban egészen másként lesz a dolog.

— **Björnson és az udvariasság.** Björnson a minapában egy norvég városban felolvasást tartott, s már vagy egy negyedóraig adott elő, amikor észrevette, hogy a közönség körében sok hölgy állva halgatta, míg sok ur ült. Félbeszakította a felolvasását és így szólt:

— Nagyon kérem a hölgyeket, hogy üljenek le. Arra aztán az urak sietve helyet csináltak s csak mikor a hölgyek leültek, folytatta Björnson az előadást. A dolog különben azért is érdekes, mert Björnson erős harcosa a nők egyenjogúsításának, nem igen tért össze ezzel a működésével, hogy a két nem egyikének különös privilegiumokat kíván.

— **A bécsi francia nagykövet nevének balesete.** Marquis de Reverseaux bécsi francia nagykövet nevéét aki Tátra-Lomnicxon nyaral sajnálatos baleset érte. A nagykövet nevé kocsiból kiszállva elcsuszott és oly súlyos zúzódásokat szenvedett, hogy Budapestre kellett szállítani. A fűrdővendégek között általában részvétet kelt az eset.

— **Yvette Guilbert gyógyulása.** Berlinből jelentik, hogy Yvette Guilbert dr. Israel professzor szanatóriumából eltávozott, s steglitzli villájába költözött. Az énekesnő a sikerült operáció után már meggyógyult és még kis ideig lesz Steglitzben, hogy Párisba térjen vissza.

— **Gyermekélet-kiallítás Pétervárott.** A belügyminiszter ma értesítette a fővárost, hogy ez év novemberében Oroszország fővárosában nemzetközi gyermekélet-kiallítás lesz, amely hivata van a gyermek életet a születéstől kezdve egészen a tanköteles korig feltüntetni. A belügyminiszter kérdést intéz a fővároshoz, nem volna-e hajlandó ezen a kiállításon résztvenni.

— **Ballerina mint festőnő.** A bécsi Hofoper balletkarában van egy táncosnő, Vement Emilia, aki néhány évvel ezelőt kedvet érzett a porcellánfestéshez, s egy-két munkája művészeknek annyira megtetszett, hogy kiképezték. Talentuma annyira megérett, hogy az osztrák múzeumban kiállított első komoly munkáit a király is megdícsérte, most pedig a szerény modoru ballerina a festészetnek ebben az ágában olyan kiváló, hogy arisztokraták köréből egyremásra rendelkez néla. Többek között herceg Esterházy Alajos, a magyar testőrgárda kapitánya, Coudenhove gróf, Berzevichy altábornagy is dolgoztatt vele. Legutóbb Ferenc Szalvator herceg és gróf

Goluchowszky külügyminiszter rendelte meg a miniatúra-arcképét. A kis életanotképecskék igen finomak.

— **A Nr. 9 után a Nr. 10.** Ez a Santos Dumont még megcsinálja a világgal azt a tréfát, hogy belevizsi a kormányozható léghajó tényleges állapotába. Az ember már egészen komolyan fogadja azt a hírt, hogy Santos Dumont egy szép versenypart alkalmával loszállt a párisi versenyterre s miután egy ideig részvétet a turfélet gyönyörében, udvarias köszöntéssel újra a magasba emelkedett. Az is egészen természetes, hogy a franciáknak nagy nemzeti ünnepe alkalmából díszes csapat szemléje lévén kiűn a téres mezősegen, Santos Dumont ezuttal is szükségesnek tartja, hogy az ünnepségre rányomja a bélyeget. Egyszerre csak megjelenik minden előzetes értesítés nélkül a magasban valamerről, talán éppen Louvet feje fölt, s miután a névjegyét letette, nyugodtan távozik, megint csak légi utján az ő engedelmessé ballonjával. Ezeket a kis meglepetéseket különben a Nr. 9-cel viszi véghez, amelylyel Párisból legalább úgy jelentik, egy hónap alatt nem kevesebb, mint ötven eredményes utat tett meg. Az a hír, amely most ujjában a kitűnő francia léghajósról regél, egyébként a párisiak teljes bizalmáról is beszámol, akik szentül hiszik, hogy az ő Santos Dumontjuk előbb-utóbb mégis csak megajándékoz bennünket az egészen korrekttől kormányozható léghajóval. A legfrissebb szenzáció Santos-Dumontól különben az, hogy a minapában a Bois de Boulogneban szedett fel egy kis gyermeket s vitte egy kicsit léghajózázni. Azóta persze a többi gyermek erősen ostromolja, hogy: „Santos Dumont bácsi, vigyen engem is léghajózázni!“ — s a léghajós bácsinak bizony fáj a szíve, hogy a sok apró embert nem viheti mind a felhők közé egy kis sétára. — A Nr. 9. után most a Nr. 10-re kerül a sor, amely csak a minapában készült el, s ebben maga Santos Dumont is annyira bizik, hogy saját állítása szerint immár megoldottnak tekinti majd a kormányozható léghajózás korszakalkotó kérdését. Ez a Nr. 10. valószínűleg légi omnibusznak tekinthető, mert az első útjára éppen csak tizenötgy uszgyórt akar elvinni. Siker esetén, ezt megint csak a párisi hír mondja, Santos Dumont a léghajót már a közönség rendelkezésére fogja bocsátani. És Santos Dumont egy eszepe sem bizalmatlanodik a Nr. 10-ben. A közönség pedig ugylát-szik teljesen egy érzéssel van vele, mert eddig háromezeren fordultak hozzá, hogy a Nr. 10-en megleghajózátsa őket.

— **Rákóczi-ünnep.** Győr város törvényhatósága legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy szeptember havában Rákóczi fejedelem dícső szabadságharcának kétszázados évfordulója emlékre hazafias ünnepélyt rendez, melynek előkészítésére egy bizottságot küldött ki. A bizottság foglalkozott megbízatásával s elhatározta, hogy az ünnepet szeptember 23-ikán díszközgyűlés keretében a városban tartja meg, s az ünnepi beszéd tartására Wenessz Jenő főjegyzőt kérte meg. Ezután a Széchenyi-téren folyik le a tulajdonképpeni ünnepély, ahol Németh Elek mondja az ünnepi beszédet.

A jövő hónapban kívánja a pécsi ifjuság megülni Rákóczi-ünnepélyét. Az ünnepély védnökéül Zsolnay Miklós gyáros kérték fel. Az ünnepélyt a színházban tartják meg, amelyet négy próbára és egy estére a város tanácsától elkért az ifjuság. A kérvény sorsa felett a tanács még nem határozott, de nem kértelkedünk, hogy keszvéggel engedni fog az ifjuság kérésének. A nagymihályi Kaszinó-Egyesület augusztus hó 18-án Rákóczi-ünnepélyt rendez. Egy bizottság is alakult a program megállapítása és az előzetes intézkedések megtétele céljából. E bizottság, mely Fröhlich Gyula enüklele alatt dr. Chudovszky Mór, dr. Eperjesy Lajos, Isépi Lajos, dr. Kállay József, dr. Kellner Mihály és Roncsinszky Géza tagokból áll, a hó 23-ikán a kaszinóban ülést tartott, amelyen a programot részletesen megállapították. — A kőszegi ifjuság, szövetkezve v vakációzó főiskolai s egyetemi hallgatókkal, nagyszabású Rákóczi-ünnepély rendezésére készül. Az ünnepi szónoklat megtartására a rendezők dr. Szemző Sándor ügyvédet kérték fel, ki azt elfogadta. Az ünnepély augusztus 2-ikán lesz.

— **Tantók gyűlései.** Az Eötvös-ak (országos tanítói segélyegyesület) augusztus 17-én reggel 8 órakor tartja a Ferenc József Tantók házában (Szentkirályi-utca 47.) osztóbizottsági s fol-talólagosan 10 órakor évi közgyűlést, a következő naprenddel: Az osztóbizottság munkálata: Összöndíjak odaítélése, segélyek kiosztása és felvétele a Tantók-házába. A közgyűlés tárgysorozata: Illútki megnyitóbeszéd és bejelentések. Előterjesztés az alapszabálymódosítások tárgyában. Pénztárkezelési szabályzat tárgyalása. Indítványok. A Tantók háza igazgatóságának és felügyelő-bizottságának augusztus 10-én délelőtől 10 órakor a Ferenc József Tantók-házában rendez évi III. gyűlést tartja meg.

— **Uj aranyezérek.** Seattleből (Washington) jelentik, hogy husz mérőöldnyire a Yuhon folyótól új aranyezéket találtak. Az aranyezések rendkívül nagy s a szerencsevadászok természetesen tömegesen vándorolnak már az új igéretőldjére.

— **László Fülöp a pápáról.** A bécsi *Zeit* mai számában írja le *László Fülöp* azokat az emlékezéseit, amelyeket akkor gyűjtött, midőn a pápa arcképét festette négy évvel ezelőtt a Vatikánban.

— Mindig nyugodtan és türelmesen, szinte mozgalanul ült a szentelya, — írja *László*. — Megfigyeltém, mint váltakoznak benne pillanatról-pillanatra a gondolatok s olykor olyan heves volt lelkének mozgalma, hogy úgy tetszett, mintha teste is megremegett belé. XIII. Leo mindig bésédés volt az ilyen üléseken s nem győztem bámulni, minő pontosan tudta mindig, mi történt a katolikus egyházon belül. Ennél is csodálatosabb volt azonban tudásyága, amely minden iránt érdeklődött. Határtalan volt meglepődésem, mikor ilyen beszélgetések közben azt tapasztaltam, hogy ő szentsége vezető írfiainkat névről mind ismeri s hogy hazám szellemébe, törekvéseibe és céljaiba mennyire behatolt.

— Ülés után mindig — folytatja *László* — egy nagy gömbölyű, szarukeretes szemüveget kért a pápa, fölkeelt és lassu rövid léptekkel a kép felé indult s megállt előtte. Ilyen pillanatokban teljesen megértének és kimerültek látszott. Sokáig állt képmása előtt gondolatokba merülten s magában beszélgetett, Homloka mindinkább elborult, jószágos arcának kifejezése mind komolyabb lett. Végre hosszu szünet után ezekkel a szavakkal fejezte ki elégedetlenségét:

— Hisz ez itten holttest, ez nem is ember, s milyen beteges külsejű; az én szemem ennél élénkebb — az én szemem fiatalabb, ugy-e, fiam, a kép még ninosen készen?

Ahogy multak a napok, Leo lelki szeme előtt annál parancsolóbban támadt föl az emberi mulandóság gondolata. De hát nem tehettem semmit. Érzésem és művészi meggyőződéseim előtt meg kellett hajolnom és meg kellett kísértenem, hogy a maga egész valóságában ábrázoljam azt a rezgővívi jelenséget. Soha, egész életemben el nem fogom felelni azt a nagy pillanatot, amikor bucsuzásunkor XIII. Leo kezébe áldandó nyugodott fejemen.

— **Helyőrségek változása.** A jövő év tavaszán a következő magyar helyőrségek változtatják állomásaikat:

A **budapesti hadtestnél:** A 32. gyalogezred egy zászlóalja Budapestről Bilekbe; a 63. gyalogezred tőrzkara és a 2. zászlóalja Budapestről Sarajevóba; a 68. gyalogezred zászlóalja Szolnokról Sarajevóba; a 13. huszárezred (kiegészítő-parancsnokság nélkül) Kecskemétről (Czegled, Orkény, Alberti-Ira és Abony helységekből) Jászaiwra (Dolny, Zukow és Zolnya helységekre); a 32. gyalogezred 1. zászlóalja Bilekből Budapestre; a 38. gyalogezred tőrzkara és 2. zászlóalja Sarajevóból Budapestre; ugyanazon gyalogezred 1. zászlóalja Sarajevóból Kecskemétre; a 8. huszárezred (hadkiegészítő-parancsnokság nélkül) Jarosláwból Kecskemétre; két 38. zászlóalja Kecskemétről Budapestre; a 68. gyalogezred egy zászlóalja Budapestről Szolnokra.

A **pószonyi hadtestnél:** A 9. huszárezred 3-ik 3-ik ezredje Sarajevóból Közégre, esetleg Győrbe. A **kassai hadtestnél:** Az 5. gyalogezred egy zászlóalja Egerből Prjepoljbe; egy 66. zászlóalja Kassáról Zvornikba; 14. huszárezred egy eskadronja Nyiregyházáról Sarajevóba; az 5. gyalogezred 4. zászlóalja Prjepoljéből Egerbe; a 34. gyalogezred 3. zászlóalja Zvornikból Kassára; a 14. huszárezred egy eskadronja Máté-Szalkáról Nyiregyházra, Máté-Szalka állomás megszűnik.

A **temesvári hadtestnél:** A 29. gyalogezred egy zászlóalja Temesvárról Nevesinjébe; a 101. gyalogezred tőrzkara Fehértemplomból Bésbe; két 101. gyalogezredbeli zászlóalja Békéscsabáról Bésbe; ugyanazon ezred 1. zászlóalja Fehértemplomból Lajta mellett Bruckba; a 3. huszárezred (hadkiegészítő-parancsnokság nélkül) Aradról Grodekbe; a 39. gyalogezred 2. zászlóalja Nevesinjéből Debreczenbe; a 43. gyalogezred tőrzkara 2. zászlóalja Bésből Karánsebesre, a 43. gyalogezred 3. zászlóalja Bruckból Fehértemplomba a 12. huszárezred hadkiegészítő-parancsnokság nélkül Lembergől Aradra, a 39. gyalogezred egy zászlóalja Debreczenből Temesvárra, a 43. gyalogezred 4. zászlóalja Karánsebesről Fehértemplomba a 101. gyalogezred egy zászlóalja Fehértemplomból Békéscsabára.

A **nagysebzeni hadtestnél:** Az 51. gyalogezred tőrzkara és a 3. zászlóalja Kolozsvárról Bésbe, a 64. gyalogezred 1. zászlóalja Marosvásárhelyről Konjácba, a 62. gyalogezred tőrzkara Bésből Kolozsvárra, a 62. gyalogezred 1. zászlóalja Manerből és 3. zászlóalja Marburgból Kolozsvárra, a 4. zászlóalja Bésből Marosvásárhelyre, a 64. gyalogezred 1. zászlóalja Konjácból Marosvásárhelyre és a 62. gyalogezred 2. zászlóalja Marosvásárhelyről Kolozsvárra.

A **zagrábi dinamitmerénylet.** Zagrárból táviratozza tudósítónk, hogy az ottani rendőrség tovább folytatja a nyomozásokat a dinamitmerénylők után s ma is letartóztatott kilenc embert, akik egy valóságos dinamit-klubot tartottak fenn. A rendőrség holnap átszolgáltatja a vizsgálat anyagát az államügyészségnek. *Zagoriban* még folyton tart a zendülés. A parasztek a hegyeken kijárvól jelekre mindenfelől összesereglenek és fenyegetőleg járják be a helységeket. Ma este a katonaság érkezik a veszedelmes helyekre.

— **Leányok halála.** És sokan voltak a szegény leányok, akik *Salajevskában*, messze Oroszországban szörnyű halálal, tűzhalállal pusztultak el. Harminchármán voltak a szerencsétlen aratóleányok és akik a halálba küldték őket, azok aratólegények, jeles kis legények voltak. Este lett, s a munkánép nyugalomra tért, hogy kora hajnalban friss erővel jássem mindenki munkához a földesur birtokán. De a leányok, harminchármán, csupa fiatal leányok, összebujtak mind egy pajtában. És igazán pihenni akartak, hát arra kérték az inspektor urat, hogy zárja el őket a pajtába, azért zárja el őket, hogy nyugton maradjanak, igen, csudák csudája, hogy nyugton maradjanak a — férfiaktól. Harminchármán fiatal muszka aratóleány akarta ezt így, hogy nyugta legyen a gonosz aratólegényektől. És örök álmuk lett azon az éjszakán, amelyen pedig csak néhány órai békeséges üdítő alvást akartak hajnalig. Az inspektor ur megállgatta e kérésüket és elzárta őket a pajtába. Hanem ott voltak az aratólegények is, azok csináltak a leányoknak nyugodalmat éjszakát. Rájuk gyújtották a pajtát. És bizony mind bennégett a harminchármán különös muszka leány. A muszka aratólegényeknek tudniillik sehuqy sem tetszett az ő igazán felháborító bejárásszuk. Hát találtak ők, a legények, méltó feleletet erre az arcatlanságra.

— **A Borelly-üstökös.** Néhány napja érdekes jelenség látható éjjel az égen: egy üstökös, mely oly közel jár a földhöz, hogy szabad szemmel is jól láthatjuk és megfigyelhetjük. A mult estendőben is láthatunk egy üstökösöt, de olyan fényes, mint a most látható, már két évizted óta nem került látóhatárunk körébe. Az érdekes csillagot Marseilleben a június 21-éről 22-ére virradó éjjel *Borelly* fedezte fel, aki az égbolt legbuzgóbb kutatói közé tartozik és akinek két új üstökös és 19 új bolygó ismeretét köszönhetjük. Budapestén a Borelly-üstökös már július 13-ika óta circumpoláris, vagyis egész éjjel a láthatáron van. Augusztus 9-éig a fősáros részére nem is fog lemenni. Az üstökös térfogatának átmérője 60.000 kilométer, vagyis a csillagzat oly területet foglal el, melyen körülbelül 100 földgolyó férne el. De ezen a rengeteg nagy területen az üstökös anyaga oly finoman oszlik el, hogy az üstökösön még a leggyengébb fényű átlátszó csillagok is áttetszenek. Az üstökös az égen könnyen meg lehet találni, mert 2-ika óta a göncölsekér általánosan ismert csoportozata mellett vonul el.

— **A nemzetközi földrendési értekezlet Strassburgban.** Az elmúlt pénteken vette kezdetét Strassburgban a II. nemzetközi földrendési értekezlet, amelyhez a német kormány meghívására a világ minden részéből eljöttek a szaktudomány jelesei. Magyarországból dr. *Kövesligethy Radó* egyetemi tanár képviselte a kultuszminiszter megbízásából. Magyarországból, mint vendég, még *Konkoly-Thege* Miklós miniszteri tanácsos, országgyűlési képviselő volt jelen a tanácskozáson.

E hó 23-án, csütörtökön este ismerkedési összejövetel volt Strassburg polgári kaszinója díszes termében. A tudós társaságot *Stadler* kormánytanácsos üdvözölte, pénteken reggel a tartománygyűlés termében *Hohenlohe-Langenburg* herceg kormányzó nyitotta meg a nemzetközi értekezletet. Az összehasonlító kutatások mindenestre hozzá fognak járulni ahhoz, hogy némi világosságot vessenek azokba a titokzatos erőkre, amelyek annyi rémületet és gysázt okoznak. Ha sikerül egy-egy hevesebb földrendés bekövetkezését előre megállapítani, ezzel az emberiségnek nagy szolgálatot fognak tenni. Végül — melegen köszöntve a tudósokat — azon óhaját fejezi ki, hogy válasznak Strassburgot együttes munkásságuk nemzetközi központjává. A nagy tetszésel fogadták megnyitó beszéd után *Levitzky* orosz államtanácsos az orosz kormány nevében megköszönte a szives fogadtatást, s eredményes munkát kívánt az értekezletnek. Miután *Palazzo* tanár, az olasz meteorológiai intézet igazgatója szölet hasonló szellemen *Gerland* német egyetemi tanár nagy vonásokban esettbe, hogy mily munkásságot fejtettek ki a legutóbbi években Oroszország, Ausztria, Magyarország, Olaszország, Spanyolország a földrendés tanulmányozása dolgában. Ezután megalkotották az értekezlet előnökségét. Dr. *Kövesligethy Radó* a harmadik tanácskozási nap előnökvé választották. Este a kormányzó únnepi iakomát adott az értekezlet tagjainak tiszteletére. Az első felkészöntő a kormányzó mondta a császárra. Ezután még számos felkészöntő hangzott el, többek között *Konkoly-Thege* Miklósé, aki *Newmayer*-t, a kiváló német tudóst értezte.

— **Egy órárt rémtette.** *Altónában* — mint Hamburgi tudósítónk táviratozza — *Bauer* bíró, akinek anyja épp most halt meg, elmezavarában agyonlőtte ügyvéd hívérét és öreg hávezetőnőjüket, aztán löbe lötte önmagát.

— **Garázdálkodó katonák.** *Bécs-Ujhelyben* az éjszaka, mint onnan táviratozzák, több dragonyos közlegény a Steinfelden megrohant egy tüzéerkatonát, aki egy leánnyal sétált. A dragonyosok ráváltak a mit sem sejtő tüzérré:

— Fickó, nem tudsz németül! — s aztán kardjukkal több súlyos sebet ejtettek rajta.

— **Tizenkét napig a víz alatt.** Soha még hajóskapitányok olyan rendkívüli kalandja nem volt, mint Hans *Engelland*-nak, akit nemrégiben a danzigi tengerészeti hatóság vont felelősségre, hogy hanyagságból három tagból álló legénységének a halálát okozta. Verne-regényben nem lehetnek érdekfeszítőbb részletek. Április 18-án történt, hogy Európán át éjszakai irányban hatalmas vihar vonult végig. Az éjszakai tengerparton sok jármű elpusztult. A vasból épült *Emde* nevű vitorláshajó, *Engelland* kapitány tulajdona, akkor szintén a tengeren volt. Deszkákkal megrakodva reggel indult Memel kikötőjéből, hogy Oldenburgba menjen. A következő éjjelen orkánra jutott a vihar, de a hajót nem igen fenyegette veszedelem. Reggelfelét a kapitány bevonult a kajütjébe és átadta az őrséget a kormányosnak. Alig volt benn a kajütben egy kis ideig, amikor hirtelen úgy érezte, hogy a feje tetején áll. Minden fel volt fordulva, a plafond lenn, a padló fenn, maga a kapitány is fel volt borulva. Nyilván heves szélroham felborította a hajót, valami örvény elkapta a vitorlát. A behatóló viznek a nyomásától a kajüt ajtaja bezáródott, s ezzel a kapitány meg volt fogva. A rakományt a hullámok elragadták. A víz másfél méternyre emelkedett, úgy, hogy *Engelland*nak a hajó fenekébe kellett menekülnie, amely most följe került. És ide nem emelkedett aztán a víz, s mivel ennyivalra akadt, közvetlen veszedelem nem fenyegette. Nagyon takarékosan bánt az ennyivalól, csak éppen a legnagyobb éhségét csillapította, mivel fogságának az ideje nem volt előrelátható. Tengervízrel kellett a szomját oltani, ami nem volt éppen a legkellemetlenebb, mivel az északi tengernek aránylag csekélyebb a sótartalma. És levegője is volt a rendkívüli helyzetbe jutott kapitányának, mert a bárka megiehetősen nagy volt, s felborulva, a levegő benne rekedt, s a bárkát egyuttal megvonta az elsüllyedéstől. A vaspánélok nem engedték ki a hajóból a levegőt. Két tejkonzervvel másfél kilogramm aszaltszilvával, kunokkal és kolbászsal táplálkoztak. De fázott, mert éppen levetkőzött volt, amikor a hajó felborult. Talál azonban zsákokat és vitorlavászonot és beburkolódzott. A napsugár a vizen áthatolva és vetítve, mutatta, hogy mikor van nappal. Ebben a rettenetes helyzetben vagy tizenkét napig vesztegelhetett már, amikor végre az *Aurora* nevű norvég gőzös megmentette. Amikor a gőzös matrózai a fenekével fölfelé kiálló bákára mentek, amelyet meg akartak menteni, meghallották *Engelland* kopogását. Április 20-ikán került napvilágra a bárka kapitánya, akit a tengeri hatóság fölmentett, mert nem volt oka a legénysége elpusztulásának.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Glasgow*ból táviratozzák: *St. Enoch* állomáson ma reggel vasuti szerencsétlenség volt, melynek tizenhárom emberrel esett áldozatul. Huszan megsebesültek. A vonat két kocsija összezúródott. A vonaton sok kiránduló volt, akik a Man-szigetről tértek vissza.

— **Tantók továbbképző tanfolyama.** A tantók továbbképzésére rendezett tanfolyam, melyet a máramorszigeti állami tanítóképzőben szerveztek, szombaton fejeződött be, amikor dr. *Wekerle* László tanfelügyelő, akit a miniszter a tanfolyam felügyeletével bízott meg, buzdító szavakkal bocsátotta haza a tanítókat. A tanfolyam halgatói bucsuzásuk alkalmával a következő táviratban üdvözölték *Wlassics* Gyula közoktatásügyi minisztert:

A máramorszigeti továbbképző tanítói tanfolyamnak magyar hazánk minden vidékéről összesereglett halgatói bucsuzásuk alkalmából a kultúra és nemzeti örök megismosodása érdekében laukadatan szorgalommal működő és hódító vezériket mély tisztelettel üdvözlik és hazafias munkához hosszú életet és jó egészséget kívánnak. *Kovács Zoltán* igazgató.

— **Bányászok mozgalma.** *Aniáról* jelentik, hogy tegnap az odaváló bányászok gyűlést tartottak, amelyen főleg a munkabér elégtelenségét hangzották. Tizennyolcas bizottságot küldtek ki, mely több pontra terjedő követeléseik iránt fog az igazgatósággal tárgyalni, *sztrájkba* azonban nem lépnek. A sztrájkoló hutamunkások folytatják a sztrájkot. *Resicán* szintén volt munkásgyűlés, melyen azonban nem esett szó az aninai dolgokról. A gyűlések mindkét helyen a legnagyobb rendben és nyugalomban folytak le. Az igazgatóság az aninai bányászokkal, miután azok dolgoznak, tárgyalni fog követeléseik iránt.

— **Halálós.** *Danzvirh* Lipót, a 26. gyalogezred nyugalmazott századosa július 25-án meghalt Budapesten, 41 éves korában.

— **Husz munkás kitoloncolása.** A szállágy-somlyói husz kitoloncolt munkás ügyében ma a szociáldemokrata párt titkárságának megbízottja *Sélley* Sándor belügyminiszteri tanácsosnak járt s panaszt emelt a rendőrség ellen. Hivatkozott arra, hogy még a Perzel-féle rendelet is csak azoknak kitoloncolását engedti meg, akik igaznak, a kiutasított munkások büne osupán csak az, hogy nem tiltott könyveket terjesztettek. *Sélley* tanácsos kijelentette, hogy sürgős

jelentést kér s ennek beérkezése után rögtön intézkedik.

A trebinjei csata. A béke háborújának tizenöt áldozatát közös sirba temették, messze idegen földön. Es Komáromból apák és anyák átka száll a trebinjei csata vezéreire. A katonai reglamek paroxizmusának tizenöt áldozata a komáromi 12. gyalogezredhez tartozott; az ezred egyik zászlóaljja Komáromban, három zászlóaljja és törzs-kara Trebinjében állomásozik. A mostani ezredese telekési **Török István**; zászlóalj-parancsnokok: az első **Nedeleu Eliás** őrnagy, a második **Langer Richárd** őrnagy, a harmadik **Grünzweig Albert** ezredes, a negyedik **Albrecht Antal** őrnagy; hadkiegészítő parancsnok: **Ceiffra László**. A tisztek közül január hóban 20 fő- és 59 altiszt volt, kilenc kadét, egy auditor, öt ezredorvos. Mint főezredorvos **dr. Rosin Sándor** működik. Az ezred jelenlegi tulajdonosa **Schmidt Móric** tábornokszolgálat, **Rainer főherceg** hadvezérparancsnok volt helyettese. A rettenetes embergyilkosságról a bécsi *Zeit* egyebek közt ezt írja:

A Trebinjében állomásozó három zászlóalj közül kettő utnak indult és a rekkenő hőségben megállás nélkül tett meg 30 kilométernyi utat, amely hivatalos beismerés szerint tizenöt ember életé és százal több katona súlyos megbetegedésébe került. Hát még az is lehetséges, hogy béke idején egy közönséges gyakorlati alkalmával a katonaság tizenkét százaléka áldozatul esik? Hiszen ez olyan óriási veszteség, amelyik a legutóbbi idők háborúi alkalmával is fölülmúlt volna. A száraz, szárazsávu hivatalos adatok szerint az áldozatok száma fölülmúltja azoknak a számnak, akik annak az erdőknek ostroma alkalmával estek el, amelyek közt élében a mostani „hadgyakorlat” történt. Ugyanis Trebinje bevétele alkalmával, 1878 szeptember 8-án, csak kilenc halott és tizenkét sebesült esett áldozatul. A hadügyminisztérium kizárólag csak a rendkívüli hőseket okolja a katasztrófáért. Tényleg annyi bizonyos, hogy ennek a vidéknek a kímája szépségeiről ismeretes. Azok a parancsnokok, akik először lépnek ezekre a vidékekre, föl is hozhatják mentességükül a gyilkos klímát. De sem a mostani hadosztályparancsnok, **Leveling altábornagy**, sem pedig **Bernath vezérőrnagy**, dandárparancsnok nem először gyakorlatoznak csapataikkal az okkupált területeken. Így tehát sem nekik, akik a menetet kétségkívül erendelték, sem **Török ezredparancsnoknak**, harmadik társuknak nem lehet a hőseget enyhítő körülményképp fölróni, annál kevésbé, mivel éppen a Trebinje-Bilek közötti uton már nem egyszer meneteteltek csapataikat. Kegyetlen, vízben szűkölködő, árnyéknélküli karsztrvidék ez az egész. Reggel hat óra tájban, mikor már izzó hőséggel tűz alá a nap, indult utnak a sereg. Egyik orvos mindjárt az elindulás után figyelmeztette az ezredet arra, hogy a rekkenő hőség valószínűleg lekettenné fogja tenni a menetet. Az ezredes elgondolkozott. Visszalorduljanak? Hiszen ez annyi volna, mintha ő maga is elismerné, hogy ezrede nem fogja tudni elviselni a láradalmaikat, tehát rosszul van kiképezve, tehát nem harc-képes! Már ő csak inkább tovább meneteltet és *reszkios valamit*. Ebből a „valamiből” aztán 15 halott lett. Vajon hová fog vezetni a hadgyakorlatok ilyen gyakorlati szisztemája? Manőverek alkalmával, még a legmostohább időjárás, vagy más körülmények miatt sem szabad egyetlen embernek sem áldozatul esnie. A katonai szabályzatok a legnagyobb kimélelettel írják elő a legénységnek, az „anyaggal” szemben, kikötik, hogy a menetekneknek gyorsan, de a legnagyobb rendben és mindenekelőtt veszteség nélkül kell végbemenniük. De csak azért gyakorlatozni, menetetelni, hogy megpróbálják, vajjon ki az erősebb: a napszúrás-e vagy a parancsnok urak, ennek sohasem volna szabad megtörténnie. Hiszen háború alkalmával haditörvényesek és állítják azt a parancsnokot, aki közönséges menetekről megítéli legénységét, vagy bármiképp is harcoképtelenné teszi őket. A cusztozai csapatot 1848. július 25-én, amikor 17 ember halt meg napszúrás következtében, még mai nap is példaképpen hozzák föl a katonai iskolákban a csapatokkal való inhumánus bánásmód következményeire. Hadügyminiszteriumunk ez alkalommal most új példával gyarapítja a hadakozások történetét és bátran bevetheti az iskolákönnyekbe a *Hadakozás a hőség ellen* című fejezetét.

A cigányok megrendszabályozása. *Máramaros-Szigetről* jelentik, hogy a megye aispánja a csendőrpáncsnoksággal tartott megbeszélés után elrendelte, hogy idegen illetőségű kőbor-cigány karavánt a megye területén megtűrni nem szabad. Ha ilyen jelentkezik, azonnal ki kell utasítani. Ezt az intézkedést az tette szükségessé, hogy utóbbi időben már szárony garázdálkodtak a fekete hadak. Györgyben jelentek meg egy-egy kis falu alatt és nemcsak elemeltek minden elemelhetőt, de még követeltek és fenyegettek is.

Halál a versenyen. *Párisból* jelentik, hogy tegnap a Szaján motoros csónakok versenye volt,

amely szerencsétlenséggel végződött. A verseny közben az egyik csónak meggyulladt s a rajta ülő mechanikus a vízbe fullt. Ez volt eddig az első szerencsétlenség, amely motoros csónakok versenyén történt. — *Mainz*ból táviratozzák, hogy a mainzi regatta-egyesület tegnapi jubileumi versenyén egy nyolcevezős csónak összezuđott. A benne ülők megmenekültek, kivéve egy fiatalembert, aki a vízbe fulladt. A versenyt megszüntették.

Segítség! A nádszegi árvízkarosultak fősegítésére alakult bizottság a nagyközönség könyörületességére appellál. A pozsonygyeji Nádszeg községet iszonyú szerencsétlenség érte a 13-ról 14-re menő éjjelen. Az a rettenetes áradat, amely a Vág és Duna folyók vizét é hónap első napjaiban még soha el nem ért magasságra duzzasztotta, áldozatul ejtette Nádszeg egész határát és magát a községet is. Néhány óra alatt semmivé lett az a sok, szép és a gondos munka nehez hónapjain keresztül aggodalmasan táplált reménység, amelyet a nádszegi 3200 hoidas határhoz fűzött a község derék népe. A vízárdat betört magába a községbe is, elsöpörte az útjába eső házakat s aztán 1—2 méternyi magasságra elborította a község egész területét. Másnap reggelre 53 ház, harmadnapra 76 ház hevert romban s az erősebben épített többi házak falai is megpedeztek; a község 323 háza közül egy se marad épen s legalább is a felét újra kell építeni. Elpusztult tehát Nádszeg lakóinak egész termése, elpusztult soknak a lakóháza is. És ezzel még mindig nincs vége a szenvedéseknek. A községben megrekedt víz egyenlyen a mélyebben fekvő utcákról és beltelkekről elvezetni óriási nehézségekkel fog jární. Félő hogy nem is lesz lehetséges. Ennek iszonyú következményeül tehát a járvány, az epidémia is fenyegeti a szerencsétlen népet. Nádszeg község felségélyezésére gróf *Esterházy* a kerület országgyűlési képviselőjének elnökele alatt 10 tagból álló bizottság alakult. A bizottság a felebaráti szeretet, a részvét és könyörületesség nevében kopogtat a jó emberek ajtaján, szánják meg azokat a szerencsétleneket és adományokkal tegyék lehetővé, hogy enyhülven nyomoruk és kevesbedvén gondjuk, munkájuk és szorgalmuk által majdan kiheverhessék azt a rettenetes csapást, amely őket érte. Kegyes adományok a bizottság címére *Galántára* küldendők.

Halálos álom. *Isaszeg* nagyközség határában rejtélyes gyilkosság történt e hónap 13-ról 14-re virradó éjjelen. *Kovács Mihály* földműves Ragács Mihály kaszálóján egy boglya törvében lefejtett aludni. Álmából arra ébredt föl, hogy golyó turdott testébe. A megsérült ember bevászorogott a községbe, ahol *Schulhof* kórorvos vette gondozás alá s sebének bekötése után beszállította a Rókus-kórházba. Itt egyhét kinos szenvedés után *Kovács Mihály* meghalt. A boncolás megállapította, hogy *Kovács* halálát a lóvés okozta sérülés idézte elő. A pestvidéki törvényeszk utasítására most a gödöllői és péczeli csendőrök erősen nyomozzák *Kovács* gyilkosát, aki alighanem egyike az Isaszeg környékén elszaporodott orvadászoknak.

Munkásforradalom Oroszországban. Az orosz kormányknak — mint *Peterváról* sűrűgöyzik — ismét meggyült a baja az orosz munkásokkal, akik a nagy bírodalomban újra mindenféle mozogolnak. *Bakuban* a sztrájkoló munkások száma 30.000 és magartatásuk rendkívül fenyegető. A petrolumbányák tulajdonosai, akik attól tartanak, hogy a sztrájkolók fel találják gyűjtani a forrásokat és utútornyokat, ezek őrszésére katonai segítyt kértek. Ez a kérésük aligha fog teljesülni, mert *Bakuban* olyan kevés a katonaság, hogy a lázadó munkások a kormányzót bezárták palotájába és valóssággal ostrom alatt tartják. Oroszország más vidékein is nagy forrongás mutatkozik a munkások közt. Több helyen forradalmi iratokat osztogatnak. *Narvában*, hol a mozgalom erősen forradalmi jellegű, több munkásvezért elögyik.

Villámütött katonák. A veszprémgyeji *Hajmáskéren*, a nagy túzrségi gyakorlatóter mellett nagy szerencsétlenséget okozott a napokban a zivatar. A pozsonyi 5. hadtest-túzrségnek két közegénye dolgozott a térpáncsnok-százados udvarán. *Oszuszký Ferenc* a osigás kut keréket hajtotta, *Dundalek Móric* pedig épp odalépett, hogy átvegye tőle a kerékajást, amikor hirtelen vakító villámias támadt, melyet fölcsiklító dörgés követett. A túzserének, ugy látszott, semmi bajuk sem lett, *Oszuszký* még nevetve tett vagy tíz lépést, de aztán szó nélkül összerogyott és meghalt. *Dundalek* tovább dolgozott, de pár óra múlva megbénult a jobb karja, másnap reggelre pedig meg-némult. Most a katonai kórházban fekszik. A jobb karját nem bírja, beszélni nem tud, de az orvosok biznak hozzá, hogy kigyógyítják. *Oszuszký* temetésén ott volt ezredének egész túztsikara, lovag *Merkl* La'os altábornaggyal az élén.

Véres aratás. *Imesvártól* jelentik; *Zsedlyben* szombaton kifúzetéskor a román és német aratók kö-

zött véres verekedés keletkezett, mely közben három ember haldosn, négy pedig életveszélyesen megsebesült. A csendőrség közbelépett és helyreállította a rendet.

Anna-bál Ujtátráfűre-cen. *Ujtátráfűre*dől írják nekünk, hogy ott vasárnap fényesen sikerült Anna-bál rendeztek, a vígjalmi bizottság megbízásából csetei *Herzog Mór*, *dr. László Ernő* és *Polgár László*. A mulatságon a fürdőközönség előkelősége majdnem teljes számban megjelent. Ott voltak többek között:

Asszonyok: *Almer Béláné*, *Appel Lajosné*, *dr. Bruckner Ernőné*, *dr. Balogh Zoltánné*, *Csanády Györgyné*, *Halasz Zdenkóné*, *dr. Imrik Pétéroné*, *Kilényi Hugóné*, *Kertész Nandorné*, *kicsétényi Kovács Lászlóné*, *Lázár Aurelné*, *dekei és tegeierlyi Mecser Józsefné*, *Matényiné*, *Nagy Kálmáné*, *Pick Mórné*, *pávai Va* a *Gáborné*, *Picu Jenőné*, *Poppini Rivia*, *garvai Korlay Áladárné*, *Szilassy Aladrné*, *dr. Szontagh Miklósé*, *dr. Szontagh Árpádné*, *Szluha Istvánné*, *Szivák Imréné*, *Tarcsayné Sándor Erzsébetné*, *Buchwaller Margit*, *Berzeviczy Jolán*, *Grubics Aranka*, *Guttmann Szeffke*, *Grubics Zora*, *Erch Falka*, *Haragi Irén*, *Király Irénke*, *Kacsovits Mária*, *Közgyei Margit*, *Kilényi Julia*, *Kappel Lili*, *Magyar Mariska*, *Meczer Ica*, *Patterson Lilia*, *Pávay Elli*, *Poppin Olivia*, *Imrik Mária*, *Szilassy Mici*, *Szivák Margit*, *Szalay Ilona*, *Sándor Erzsike*, *Szluha Irén*, *Szöke Ilonka*, *Timári Aranka*, *Unger Margit*.

Gyáros és munkások. A bécsi *Zeit*nek jelentik *Frágából*: Három héttel ezelőtt *Kienbergben* *Borak* gyáros katolikus munkásegyletet alapított s utasította munkásait, hogy az egyesületbe be kell lépniük. Mivel a munkások egy része ezt nem akarta megtenni, *Borak* gyáros az ellenkezők kisebb csoportokban el akarja bocsátani, s a mut hétet két vezetővel meg is kezdte a sort. Erre hetven munkás rögtön kijelentette, hogy szolidáris az elbocsátott két társával, s nyomban ki is léptek a munkából. A munkaadó és a munkások között való közvetítés végett a budweisi iparfelügyelő, a kapitási kerületi biztos és egy prágai és egy bécsi munkásvezér ment ki a gyártelepre. A rend fenartására nyolc csendőrt küldtek ki. Tegnapi száztiz munkás lépett ki. Ugyancsak tegnap az iparfelügyelő elnökele alatt a gyáros és a munkásság tizenkéttagú képviselőletének jelenlétében ülés volt, s a gyáros kijelentette, hogy hat munkást, mint bujtozatot végelesen elbocsát, a többieket pedig felszóítja, hogy déli egy óráig munkába álljanak. De senki sem jelentkezett. A sztrájkolókat nyilván mind elbocsátják.

A nagyváradi fölcseszamlás. *Nagyváradról* táviratozzák: A Kolozsvári-utca 35. számú ház két szobája és egy konyhája a városban beomlott. A lakókat a rendőrség innen is kikötöztette. A városi főmérnököt felhívták az egész környék megvizsgálására és az intézkedések iránt való sűrűs javaslatteleire.

Vasárnapi bronk. *Hilcz* *András* 29 éves napszámok az éjszaka jelentkezett a *Baross* utcában az 1233. számú rendőrnél és elmondta, hogy egy barátját az *Ujvársátern* leszurta. A rendőrt el is vezette az *Ujvársá-terre*, ahol nagy vértócsában találta *Iván János* napszámot. *Iván Hilcz*vel együtt mutatott. Közben *Iván* cigarettát kért *Hilcz*től és mert az nem adott, összeverekedtek. Eközben *Hilcz* mellesurta a pajtasát, *Iván* a mentők a *Rókus-kórházba* vitték, *Hilcz* pedig letartóztaták. — *Fólnay* *István* 30 éves napszámot az éjszaka a *Cserhá-ut*ban összeszurkálták. A *Rókusban* ápolják. — *Unterhoffer* *Károly* vasúntátona az éjszaka *Ujpesten* az *Árpád-uton* megszurkálta *Deutsch Zsiga* mézárósegédet, akit a *Károlyi-féle kórházba* vitték.

Rendőri hírek. A rendőrség letartóztatta *Szabó* *János* tizennyolc éves géplakóat, aki az *Abonyi*- és *Aréna-ut* sarkán *Agner* *László* képviselőházi tisztivel óráját akarja ellopni. — *Kitzinger* *Mária* tizenöt éves cselédnőny ma reggel *Ujpesten* a *Dunába* ugrott. Azonban még idejében u náa ezvették és kimentették. Azért akart meghalni, mert a gazdája pénzét elvesztette.

(x) 4 1/2 kg. Gyöngy-követ 15 K. küld bérmentve *Belák* *István* kávé-magazin Budapest, *Rottenbiller-u. 4.*

(x) D. Főve-szódavígsépek *Kertész Tódornál*.

(x) *Sidoli* *órkuszában* *Kelet-Ásía* című nagy kiállításos némajáték, — mely szombaton zsufolt nézőtér előtt került először színre — óriási tetszést aratott. *Sidoli* igazgatót csak elismerés illeti a némajáték rendezése, gazdag és izléses kiállítás ugyszint: erdekes tartalmáért. Az érdekes némajáték valószintűleg még sok időt házat fog vonzani a lovadá; tulajdonosának.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

Szerbek a kávéházban.

Párisi lapok szerint Lunyevica Gina énekeskavéházakban fog fellépni.

Szerbiában ledőltek a Régi hölgyek; S idegenbe szakadtak az Udvarhölgyek.

Lunyevica Gina sincs már A konakba'; És ráadta magát most a Művész-szakra.

Mindegy, mindegy! akár hiszték; Vagy nem hiszték; Most is pezsgőznek majd vélo Testtörtisztek.

Most majd nyíltan oskolgatják Ginát vállon; Ugy, mint titkon hajdanta a Konak-bálon.

És a pezsgő mindig pezsgő; Régi dolog; És a táncos mindig táncos, Bárhol forog.

Semmi nem változott; semmi; Csak az éppen; Hogy most, Gina, te akadál Meg a lépén.

De hát fordul még az idő Jóra, szépre; S akkor talán Péter király Lép a lépre.

Foglalkozás nélkül fog majd Járn-kelni; S kávéházban fog még talán Kibiceolni.

Mert egy bukott szerb király, há Nekem hisznek; Egyébre nem használható; Mint kibicnek.

zi.

FŐVÁROS

(*) A főpolgármester mandátuma. Márkus József polgármester a király jelölése alapján 1897 október 25-én választották meg Budapest főpolgármesterének. Már akkor vita volt arról, hogy a törvényhatóság, amelynek már csaknem lejárt a mandátuma, a következő ciklusra választható főpolgármestert, vagy csak az általános tisztújításig. A törvény azonban világosan rendeli, hogy a főpolgármestert hat évre választják meg, s a főpolgármestert nem sorozza a fővárosi tisztviselők közé. Márkus Józsefet meg is választották hat esztendőre s így a főpolgármester mandátuma október huszonötödikén megszűnik. A városházban most újra tervezik, hogyan lehetne a főpolgármestert választást is összekapcsolni a restaurációval. Ez azonban a törvény szerint lehetetlen s a főpolgármestert legkésőbb október huszonötödikéig meg kell választani.

(*) A kőbányai református templom. A fővárosi közgyűlés a kőbányai evangélikus református templom építésére 20.000 korona segítséget szavazott meg. E közgyűlési határozatot a belügyminiszter jóváhagyta.

(*) A munkásfoglalkozató-műhely. A VII. kerületi előjáróság előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a munkanélküliek részére munkafoglalkozató-műhelyt létesítsen. Az előjáróság véleménye szerint a műhely építésének céljaira legalkalmasabb lenne a Gizella-és Egressy-ut sarkán levő szükséglakás terület. A mérnöki hivatal el is készítette a tervek, amelyek szerint az építés költségei 20.400 koronára rughának. A tervekhez a középítési bizottság is hozzájárult de megjegyezte, hogy költségkímélés szempontjából a foglalkozató-műhely udvarát ne kövezzék ki, hanem lássák el kavics-burkolattal. A tervek a tanács is el fogadta s már az ősszel javaslatot fog tenni a közgyűlésnek a munkásfoglalkozató-műhely felállítására.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Városligeti Színház. A Városligeti Színházban holnap kedden adnak először a *Heidelbergi diákélet* című udonságot *Ujházi* Edének, a Nemzeti Színház művészeinek vendégfellépésével. A darab bemutatója iránt nagy az érdeklődés.

** Budai Nyári Színház. A Budai Nyári Színházban holnap kedden vendégek a *két Foscari* című operája kerül színpadra. Szombaton lesz a reprize *Hegedüs* Ferenc, az operaház tagjának vendégfel-

lépésével, a *Fatinica* című szép zenéjű operettnek. — *Beregi* Oszkár, a Nemzeti Színház kitűnő fiatal művésze augusztus első napjaiban két estén vendég szerepel a Budai Nyári Színházban. A *Romeo és Júlia* Romeo szerepében s az *Armány és szerelem* Ferdinánd szerepében lép föl.

** Vendég szereplés. *Németh* János tenorista, aki éveken át volt Kreosányi színtársulatának tagja, vasárnap délután vendégképpen lépett fel a Budai Nyári Színházban. A közönség régi kedvelőjét igen szívélyesen fogadta. A *gerolstein nagyhercegnő* adták és a vendég, Fric hálás szerepét játszotta jóleső humorral. Szép, érces hangja kitűnően érvényesült és nyílt színen is többször ragadta a közönséget tapsra, a felvonások végén pedig sokszor kitapsolták. A kitűnő összjátékából kivált még *Anday* Ilonka, aki a címszerepet adta.

** Hangversenyek. Művészi színvonalon álló hangversenyt rendeztek szombat este Nagy-Maroson az öt nyaraló budapestiek. A hangverseny első számául *Nadas* Sándor a *Költő és bankár* címmel szellemes dialógiát olvasta föl, különösen a helyi vonatkozásokkal aratva nagy tetszést. Zajos lapokkal fogadták *Ródei* Sidit is, aki a *Windsors vig nök* operának egyik áriáját énekelte *Heltai* Bernárdnál diskret zongorakísérettel. Előkelő felfogással és kitűnő tehnikával játszotta ezután zongorán *Liszt Csalogányját* és *Moszkovskij Szerelmi keringőjét* *Frank* Gizella és *Aranyossy* Janka monológot adott elő kedvesen. *Doktor János* humoros szavaltata után *Kiss* Klára a *Sevillai borbély* nagy áriáját énekelte érzéssel. Végül *Klein* Irma, *Kovács* Róbert, *Frank* Richard és *Bachmann* Ödön *Ridley-Kohne* vonónegyest játszóiták kitűnő összjátékkal.

Az Erzsébet királyné-szantatórium javára a budapesti nagyvendetégek tegnap hangversenyyel egybekötött támogatást adtak. A mulatság, melynek rendezésében dr. *László* Gyula a szantatórium orvososa, dr. *Fodor* Oszkár és *Zemplényi* Samu, valamint dr. *Pehán* Lászlóné buzgólkodtak, fényes sikerrel végződött. A hangverseny műsorából kiemelkedtek dr. *Lászlónak* zongoraelőadása, *Raskó* Géza énekszámái, *Radó* Aranka szavaltata és *Hengelmann* Béla büvészeti mutatványai.

** Egy színház odisszeája. *Serly* Lajos az óbudai Kisaludy-színház tulajdonosa tudva/evőleg a városnak ajánlotta föl a színházat. Negyven ezer koronát kért az épületért. A tanács elutasította a kérelmet azzal a megokolással, hogy a fővárosnak nincsen szüksége több színházra. *Serly* ma a tanács határozata ellen föllebezett s a föllebezést a polgármesternek adta át. *Halmos* János polgármester figyelmeztelte *Serlyt*, hogy a föllebezéssel megkéseelt, mire azt kérte *Serly*, hogy a tanács tárgyalja újra kérelmét.

** Kisaludy-Színház. A Kisaludy-Színházban, *Kerekes* Mihály *Oroszovics* Sándor című drámája vasárnap tízedzer került színpadra színiolt ház előtt. Az igazság, hogy az előadást a balparti közönség is megtekintesse, a hét föl amán kibérelte a keresési utj Színház helyiségeit.

** Vidéki színészel. A nagyváradi színtársulat tegnap kezdte meg *Balaton-Füreden* négy hétre terjedő színiútját a *Parasztbecsület* előadásával. A színikör zsoló-ásig megtelt közönséggel, mely szívesen tapsolt *Ruzsinszky* Ilonának, *Békéfné*nek, *Parlaginak* és a többi szereplőknek is.

MŰVÉSZET

□ A szolnoki mútárlat. A szolnoki művésztelép kiállítása tegnap vasárnap déli tizenöt óraker nyílt meg. A megnyitás ünnepségén a kultuszminisztert *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos képviselte, kit *Lippich* Gusztáv vármegyei főispán, *Kludik* Gyula polgármester, *Gruber* József főjegyző, *Radó* Aranka és *Gorove* László országgyűlési képviselők fogadták. Megjelent a megnyitáson gróf *Szapáry* Gyula volt miniszterelnök is és az öreg *Ujház* Ferenc, szolnoki születésű csendélet-festő. A társaság a vasutról kocsi-kon a művésztelépre hajtatott, amelynek szép parkjában, a *Liget* által a telépek a fűndékozott *Anonymus-szobor* előtt a művészek s nagyszámu közönség jelenlétében üdvözölte a *jóispán* a miniszter k küldöttjét s kérte, hogy a kiállítást nyissa meg.

Molnár Viktor az üdvözlésre tartott válaszában hangsúlyozta azt, hogy szűkebbnek tartja a vidéki művészi központok keletkezését. Örömmel nyitja meg egy tiszta magyar város első képiállítást, virágzást és haladást kívánva a művészetnek s a városnak is. Ezek után a művésztelép két műtermében kiállított képeket nézte meg a miniszter képviselője *Bihari* festőművész kalauzolásával. Figyelemmel végismertette a kiállítást, a legérteesebb elismerését fejezte ki a művészeknek. A kiállítás valóban szépen sikerült, *Vágó* Pál két arcképet küldött a tárlatra. *Illés* Antal szolnoki festő az *Obistos* című magyar zsánerképet állította ki. A telép tagjai közül kiállítottak: *Salányi* vagy tizenöt darab tájképet. Mind szolnoki vidéki tájak ábrázol. *Hegedüs* egy nagy vásznat, a már a pesti tárlatról is ismert *Herakles* a választalon címűt, gróf *Szapáry* Gyula jól sikerült arcképet s még egy pár apróbb dolgot s a százezeres bankjegyre készített tanulmányait állította ki. *Bihari* tól egy bájos lenyárcokép s egy pár zsánerképet a kiállításon. *Olgay* tiz-tizenköt pompás tájképet. *Fényes* a már ismert *Napszámot*- és egy zagyva-

menti képet, *Zombory* vagy tizenöt állatképet, *Mihalik* zagyvamenti tájakat állított ki. *Pongrácz*, *Konta*, *Vasary*, *Ebner* apróbb dolgokkal szerepelnek. *Ligeti* szobrász *Mihalik* és *Hegedüs* festők mellésözött, *Szent* István márvány-mozaik fejdomborművét s egy apró bronz-vázlatot küldött a kiállításra. A tárlatot a város egész intelligenciája s a vidékről is sokan megnézték. Az első órában vagy ötszáz ember, köztük egyszerű földműves emberek is szorongtak a termekben. A rendezés izlésees, ami *Zombory* festőművész érdeme.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ A magyar ügyvédség. (Írta: dr. *Králik* Lajos, kiadja a Budapesti Ügyvédi Kamara. A Budapesti Ügyvédi Kamara hazánk ezredes fennállásának ünnepségei alkalmából még 1898. évben elhatározta, hogy a magyar ügyvédség története eredeti kutatórások alapján és a rendelkezésre álló levéltári adatok és okmányok felhasználásával megírassék. A kamara a mult év folyamán újra felvetette a monografia ügyét és felkérte dr. *Králik* Lajos ügyvédet a mű megírására. *Králik* Lajos 28 éven át volt a budapesti ügyvédi karnak, 18 éven át pedig a választmányának tagja. Működött mind ügyvéd, jogász és jogi író; a megbízást elfogadta, de változott program alapján. Ő munkájában nem foglalkozik az ügyvédség történetének pragmatikus feldolgozásával, hanem az ügyvédi hivatást intézmény szerűen ismereti; tájékoztat az ügyvédi hivatás rendeltetése fölöl, megismerteti a hivatás külföldi szabályozásával és föltárgyanak a magyar ügyvédséget tekintve, megismerteti bennünket a magyar ügyvéd kötelességeivel, jogaival és azokkal a nehézségekkel, amelyekkel az életben meg kell küzdenie. Művében az ügyvédi becsület és tekintély feltételeit és a fegyelmi jogot is fölleli. S mindezt összehasonlításon alapon teszi, kiindulva a magyar viszonyokból, de feldolgozva az idevonatkozó osztrák, német, francia és angol viszonyokat. A szerző az anyagot két kötetben dolgozta fel. A bevezetőben tájékoztat az az ügyvédi hivatásról, majd az ügyvédség kari szervezetével, a bíróságokkal és a peres eljárásokkal foglalkozik. Ide ikatta szabatos fordításban *Jules Favrenak* két beszédjét, amelyekben egy nagy szív és nagy ész ihlete nyilatkozik meg az ügyvédi hivatásról. Az első részben szerző az ügyvédi hivatásnak külföldön való szabályozását ismerteti; ezeket igen tanulságos oldalról mutatja be. A második részben szerző egyes adatokat szolgáltat a magyar ügyvédség történetéhez. Az Árpád-korban és a vegyes királyok korszakában ügyvédi karról szó sem lehetett. A pragmatika sanctio korában az 1728-iki törvényekkel indul meg a tulajdonképpeni jogi élet, ettől fogva kísérhető figyelemmel az ügyvédség szakadatlan fejlődése. Érdekesek *III. Károly* király rendeletei az ügyvédséget illetőleg, továbbá *Mária Teréziának* 1769-ből való valóságos ügyvédi rendtartása. Akkor az ügyvédekre úgy látszik még jobb idő járt a mostaninál, mert a 8. pont azt rendeli: „Az ügyvéd ne vállaljon többet, mint amennyit el tud végezni”. A történelmi visszapiantások után szerző az ügyvédi rendtartás analízisét adja. Tárgyalja az ügyvéd képesítését, az ügyvédi karba való felvételt (inkapacitáció, indignitás és inkompatibilitás) eseteit, részletesen tárgyalja az ügyvédség szervezetét, az ügyvédek kötelességeit egyrészt a kar iránt, másrészt saját magával szemben, illetve a fél, a bíróságok és a kartársak irányában. Majd áttér szerző a fegyelmi jogra, a bíróságnak a pervezetésből folyó büntetőjogára és tárgyalja az ügyvéd polgári felelősségét. Külön fejezet van szentelve az ügyvéd jogainak, amely keretben magas szempontból tárgyalja a teljes szólásszabadságot, az ügyvédi immunitás kérdését s az ügyvédi díjkérdést. A függelék az ügyvéd reformkérdéssel foglalkozik, az ügyvédi segélyüggyel és nyugdíj-kérdéssel. E kérdéssel kapcsolatban megemlékszik dr. *Robiczek* Józsefről, a budapesti ügyvédi kamara korán elhunyt alelnökéről, aki az ügyvédi nyugdíj-kérdésnek lelkes előbarciosa volt. A mű érdekes magyar, a tanulmányozás mélységében az angol s német szerzőkhez áll közel. Külső kiállítása igen osinos, a Franklin-Társulat nyomása. Hogy a becses munka mennél szélesebb körökben elterjedjen, a két vaszkötet (egyik 600 lap, a másik 428 lap) ára csupán hat korona.

○ Feltámadunk. (Költmények írta *Kisteleki* Ede. Szeged. Endrénny Imre 1903. Ára 2 korona.) Szokatlan az a hang, amely *Kisteleki* új verseskötetéből felénk esendül. Ugy hat ez a hang, mintha lakodalmi kurjongatás és vigasság közepette tiúnikó bánatos hangjai csengenek el tőlünk. Tülnökó bánatos hangjai valahonnan messziről, valahonnan az éjszaka homályából. Kizökkent mulató hangulatunkból, de nem bánjuk. Mert csakhamar úgy érezzük, hogy az új hangulat szebb és nemesebb érzéseket szolgált meg szívünkben és szárnyakat ad lelkünknek, melyeken egy szomorubb, de szebb világba szállunk el.

Halottak, édesatyja emlékének szentelt kötet a Kisteleki Edeé. Nagy és tetszékeny ajándalom kifejezői költeményei. Alaphangjuk ugyanaz, de mégsem válnak farsztrófká, mert a sötétnek ezernyi árnyalatával fejezik ki a gyázt és a bánatot. A vizsgálatanságtól megóvják őket a strófaikon keresztülrögzött hit, mely nem tekint a sirt végnek, hanem csak egy új és tisztább élet kezdetének. A jellemadása vetett hit mély és megkapó gondolatokban nyilatkozik meg, amelyek magas szárnyalással a magyar bölcselmi kultúzzal legkiválóbb termékei közé emelik Kisteleki költeményeit. És amint ezek a gondolatok nem süllyednek soha banális elmélkedések színvonalára, úgy tartja meg a poéta édesatyja: dícsőítésében is a helyes mértéket. Érti, hogy a holtak himnuszába nem szabad a profán ünneplés túlzásainak vegyülnie. És éppen ezzel az egyszerűséggel hódít meg, mert hiszünk az ideálban, amelyet rajzol. Hiszünk a derék, jó magyar emberben, aki miután mint Kossuth katonája végigküzdötte szabadságunk harcát, a csendes munka terén igyekszik hazájának becsületét szerezni. Kötelességtudás, fáradhatlan munkálkodás, hazájának és Istenének szeretete: az ő vezérsíllagjai. Ezek vezetik utján és ezen vezet ő tovább családját. Szeretettel hint és szeretettel arat mindenfelé. Igaz ember, jó ember, akinek egész jellemét bőven kifejezi poétájának ez a néhány sora:

S ha jó vala ünnepe s pénteknek az este,
Templomból a csillag vezérelt hazáig,
Itt asztala mellé szőlít idegen be,
Ki sokszor egész hét körünkbe' tanýázik.

És tűzhelye mellől rokon vagy a vendég
Baráti szívétől ment fölmelegedten,
Sőt már, hogy tres lett a régi kobely rég,
Koldusnak a fillér megcsörren a szobben.

Ennek az egyszerű, jó embernek jellemzésére ezernyi árnyalatot talál Kisteleki. A multnak egy-egy látszólag jelentéktelen emléke megkapó értelem kap poézisének világlátásában s egy-egy csekélyke tett sokatmondó szimbólummá mélyül komor énekeiben. Hatásukat rendkívül emeli nyelvének ereje és képeinek merész szokatlansága. Ezek a képek, hasonlatok, megérzések, közelebb hozzák a földhöz és így hozzánk is legelvontabb elmélkedéseit. Az élet, a körülöttünk megnyilatkozó természet színeibe és mezébe burkolják absztrakcióit. Kifejezései, az ünnepi tónushoz méltóan, sohasem banálisak, sőt ha ebben a tekintetben lehet valamit Kisteleki szemére hányni, úgy ez az, hogy olykor a keresettség hatását tessék. Anyira irtózik a mindennapitól és különösen a pongyoláságtól, hogy nagyon gyakran ott is inverziókhoz fordul, ahol talán az egyszerű szöveud is eleget mondana. Más esetekben azonban nagyon jól hatnak ezek az inverziók. Emelik hangjának ünnepiességet és illeken gondolatainak szokatlanságához. Jól simul tónusához verseinek formája is. Sorai szélesen ömlők, mint az orgonának hangjai, és rendkívül gondnal megválogatott precíz rimekben osondulnak össze. E költemények, mely tartalmuknál és hangjuknál fogva, nem hiszünk, hogy az olvasók özszebb szíleesebb rétegeibe hatoljanak be, de meg vagyunk győződve, hogy azok, akik olvassák, igaz meghatottsággal fogják Kisteleki kötetét letenni kezükből. Igaz meghatottsággal és azzal az érzéssel, hogy a poézisnek szívet, lelket megtisztító forrásából merítették.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Soós bíró ügye. A megvesztegetés büntetével terhelt dr. Soós Kálmán budapesti törvényszéki bíró bűnygyében a kir. Kuria Schwartz Ábrahám ügynöknek kérelmére a pestvidéki kir. törvényszéket delegálta az ügy elbírálására. A Kuria ezen határozata folytán a letartóztatott bírót és büntetését, Schwartz Ábrahám ügynököt: már át is kísérték a budapesti kir. törvényszék fogházából a pestvidéki törvényszéki fogházba. A Kurianak ama határozatával, melylyel a pestvidéki törvényszéket delegálta, Schwartz Ábrahám ügynök segítségét sineken megelégedve. A mai napon újabb egy terjedelmes kérvényt adott be a kir. Kuriahoz, címező *Rónay* Kamill kir. ítélőtáblai bírónak, a pestvidéki törvényszék helyettes elnökének. Kérvényében, tekintettel arra, hogy dr. Soós bíró a pestvidéki törvényszéknél is működött, illetékességi kifogást emel s újabb bíróság delegálását kéri a Kuriatól. — A törvényszék ezt a kérvényt is fel fogja terjeszteni a Kuriahoz. Schwartz bíróság delegálása iránt benyújtott kérvényével egyidejűleg a letartóztatott bíró veje dr. Dingha Béla ügyvéd is adott be egy kérvényt, amelyben 8000 koronaavadék letétele mellett dr. Soós Kálmán bíró szabadságra helyezését kéri. E kérelem tárgyában a pestvidéki törvényszék vádpanácsa fog majd

határozni a vádat képviselő dr. Magyar István királyi ügyész meghallgatása után. A büntgy eladójára ez időszerezt a szabadságon lévő dr. Aczél Nándor vizsgálóbíró helyett Sz. Kiss Gyula törvényszéki bíró.

§§ Kölosón a más nevére. A budapesti büntető törvényszék ma kezdte meg egy kőokirathamisító csalóbanda bűnygyének tárgyalását. A tárgyaláson, melyen *Szepeszy* bíró elnökött, a vádlottak *Stefkovits* Józsefné született *Horvánszky* Teréz magánzónó, *Kemenyik* Erzsébet magánzónó, *Kovács* Ignác ügynök, *Kovács* Tamás kereskedő, *Vitk* Gyula magánbivaltonok, *Takács* Szegmond volt kórházi biztos, *Horvánszky* Sámuelné született *Misics* Katalin, bognár felesége, ifjabb *König* István foglalkozás nélküli ügyész és *Greszerovszky* Ilésné budapesti asszonyok. — *Stefkovits*né, *Kemenyik* Erzsébet és *Kovács* Ignác ügynök 1902 október elején elhatározták, hogy ifjabb *Dutkiewicz* Tamásnénak budapesti ingataira nagyobb kölosont fognak felvenni a szentendrei takarékpénztártól. Miután kitapasztalták ifjú *Dutkiewicz* személyi és vagyoni viszonyait, törültek meg egy hamis bejegyzési nyilatkozat alapján a *Dutkiewicz* név alattára *Holub* József javára feljegyzett elidegenítési és terhelési titulat, ezután pedig *Zimányi* Alajos kir. közejegyzői irodájában kiállított hamis tartalmú közelevény alapján fel is vették a nevezett takarékpénztártól a 10.000 korona kölosont amelyen aztán megosztották. A bűnygy, nagy jurtanggal kieszelt manipulációit *Kovács* Tamás kereskedő jelentette fel, akit a banda tagjai az osztoközök alkalmával 1000 korona erejéig színtelen megkörtözötték. Csalás és kőokirathamisítás büntetével vádovva kerültek ma a vádlottak padjára. A nagyszámú tanuk miatt ítéletre csak ho-nap kerül a sor.

§§ Fölmentett feleséggyilkos. Március 29-ikén történt meg, hogy *Kopetzki* bécsi bankszolgája éjjel a feleségét sűrűre lökött legyveréssel agyonlőtte. A katasztrófiát hosszas vizsálykodás előzte meg, amelyet az asszony hűtlensége idézett elő. A férjénél néhány évvel idősebb negyvenen túl lévő asszony egy husz éves fiatalemberbe bolondult bele, s attól kezdve romlott el a meglehetősen boldog házasság. A férj gyanút fogott, s a bűnygyök külön-külön be is vallották neki viszonyukat. Az asszony ajánlotta, hogy váljanak el, s *Kopetzki* bele is ment a dologba, hogy a fiatal ember házasságtörés miatt följelente. Ezekben a napokban, március végén azonban még mindig egy föld alatt lakott a házaspár és egyre vizsálykodott. Március 29-én éjjel, a heves fejtájsá gyötörte *Kopetzki* amelyet végül orvosságai csillapított. Ezenközben felesége ágynál véletlenül zajt csapott, az asszony felébredt, s dorgálta. Cívakodás közben szóba került az ügyük s az asszony most erősen vádolta az urát, szépitni akarván a maga cselekedetét. *Kopetzki*, akit a fejtájsás is kínozta, egyserre csak lekapt a legyverőt és a feleségére irányította, de az asszony rákiáltott s arra visszatette a puskát. De tovább cívakodtak s egy hevesebb összekapásra *Kopetzki* újra levette a fegyvert, a szoba közepére állott és elsütötte azt. A sűrűre behatoltak az asszony jobb mellébe és állították a tüdőt. A sebesült néhány perc múlva meghalt. *Kopetzki* a mai esküdszéki tárgyaláson azzal védekezett, hogy nem akarta megölni a feleségét, csak úgy elsütötte a fegyvert beszámíthatatlan állapotában, amelyet a fejtájsás idézett elő. Egy késő éjjeli távirat jelenti, hogy az esküdszék fölmentette *Kopetzki*it.

§§ *Baudin* miniszter merénylője. Sokat emlegettek két évvel ezelőt *Olsewska* Eliza asszony nevét. Ő volt az, aki 1901. július 16-án személyes bosszúból merényletet akart elkövetni *Delcassé* francia külügyminiszter ellen. *Olsewska* asszony terve azonban nem sikerült *Baudin* közmunkatgyi minisztert nézte *Delcassé*nak, aki éppen a minisztertanács ülésére igyekezett és rá látta, de nem találta el. *Olsewska* asszonyt elölték és szigorú vizsálytát indítottak meg ez ügyben. A vizsálytát folyamán a megfigyelő osztályba szállították hogy olme-lapotáról meggyőződjenek. Itt tartották ezután *Olsewska* asszonyt több mint két évig. *Ügyvédje*, *Couin* azonban mindent elkövetett, hogy védenék kiszabadítsa a kórházból, ami végre tegnap — mint *Párisból* jelentik — sikerült is, *Olsewska* asszonyt szabadságra helyezték.

§§ *Humbert*-pör. A *Humbert*-pör szenzációi, mint *Párisból* írják, nem annyira a vizsálytát terjedelmes aktacsomóiban rejtenek, hanem azokban az intim, titkolt részletekben, amelyek csak a tárgyalás alkalmával fognak kikapanni. A pör érdekességéhez tartozik természetesen a védők személyesége. *Henri Robert*, a *Humbert*-család első védője, tudvalegőleg vizsálytált a védelemről, okát pedig ez eljárásnak családi gyászt emlegetett. Hanem a párisiak jól tudják, mi rejlik e mögött a naiv ürügy mögött. *Henri Robert* a párisi kamerának az a különleges tagja, aki — mindig szenzációban utazik. A rossz nyelvek holt biztossággal mondják, hogy a valóban szenzációis pörökben a védelemért nagyon esély honaríumot számít, sőt egyáltalában nem számít. De volt már eset, — állítják nem egy — amikor rá is fizetett a védelemre. Hogy tehát most ilyen nevezetes esetet, mint a *Humbert*-pör, elvet magától, ez eljárása mögött igen tarka okok hemaszognak, amint képzelhető is. *Henri Robert* megjött a kliensétől, *Humbert* asszonytól, aki maga akar beszélni a tár-

gyaláson. És a nagy színész jól ismeri beszélőképességének hatalmát, s erősen bízik abban, hogy az ő szavára az esküdték és bírák másiktól látják majd az igazságot. Ez tehát érti első sorban *Henri Robert* hiúságát. De *Humbert* azt is kijelentette, hogy leleplezésekkel fog előállani, természetesen politikai leleplezésekkel. S ez az, amitől az ügyvéd megijedt. *Labori*, az új védő nagy titkárjával lázasan fogott a nagy irathalmaz átanulmányozásához. Imárv bizonyosnak látszik, hogy *Humbert*ék nagyon ósón fognak megszabadulni. Sajátságos tendenciá, a vádiratnak azt sejteti, hogy már a vádirat megszerkesztésekor igyekeztek a védelmet megkönnyíteni. *Ügyes* ügyvéd kezében gyermekjáték lesz olyan ítéletet kioskarni, amely, ha talán nem is lesz teljes időmentés, de valószínűleg oly csekély, hogy a december 5-től tartó vizsálytati fogsággal fogják a büntetést kitöltőnek venni. A törvénykönyv nagyobb büntetéssel öt esztendőre rendel el, de ezt a legsúlyosabb büntetést egy bíró sem fogja ajánlani. Erre nézve már egyezmény van, mint alapos forrásból híre jár. Eülönben is *Humbert*né, akit kezdetben határtalan gyűlölettel sujtott a közvélemény, a *Cattani* ellen indított uszóra-póra óta rendkívül szimpatikus lett, már nem is tekintik bűnygyos, hanem áldozatnak. Egy bíró, aki az augusztus 8-iki tárgyalás egyik szavazóbirója lesz, tegnap egy újságíró előtt kijelentette, hogy erős a meggyőződése, hogy *Humbert*nek csak mások eszköze volt. Az augusztus 8-iki tárgyalásra számos előkelőség, aki már nyaralni ment, visszatér *Párisba*. De igen sokan vannak, akik — elsietnek a fővárosból, lehetőleg külföldre. Hogy miért, azt is nagyon magyaraszatják; *Humbert*né kijelentette, hogy *pelengérré állítja összes régi barátait, föl a legnagyobb körökig*. Olyan bizonyítékaik és leleplezések vannak, amelyek egy második *Panama-botrányt* fognak támasztani. A tárgyalás elnöke *Bonnet* lesz, aki szeretné rövidre szabni az egész ügyet, de minthogy a vád ötven tanujával szemben a védelem százötven tanut jelentett be, aligha lesz hamar vége az affaire *Humbert*nek.

SPORT

•• *Uszónversenyek*. A Lukácsfürdő uszóméden-
cséjében kedden este nyolc órakor tartja a *Magyar Uszón-Egyesület* az évi első uszónversenyét. A programon lévő öt handicapban, az adott handicapek folytán érdékenesen fognak küzdeni a nagyszámú indulók. — A gödöllői nyuszalóifjúság e hó 28-án jól sikerült uszónversenyt rendezett. Győztesként a következők kerültek ki: 1. *Hölgyek*: *Soós* Józán, *Soós* Piroksa és *Schwartz* Margit (első díj). 2. *Kezdeti verseny*: *Deutsch* Soma, *Harmos* Endre és *Hunyadi* Pál. 3. *Gödöllői bajnok verseny*. *Róna* Zsigmond a M. U. E. tagja. 4. *Juniorok verseny*. *Schwartz* Béla, *Ilthy* József és *Mérő* Géza (nagy ezüstérem). 5. *Ifjúsági verseny*. 1. *Méő* István, *Il. Meitner* Lajos. 6. *Gödöllői nagy új*. 1. *Paul* Ferenc, *Il. Hecht* Béla. 7. *Vízasszony verseny*. *Hecht* Béla (gödöllői *Károly*-díj). A verseny, melyet *Bartalits* Árpád és *Hecht* Károly ügyesen rendeztek, nagyszámú, előkelő közönség nézte végig.

•• *Meghívó*. A rákos-szt-mihályi sporttelep augusztus 1-én, Rákos-Szent-Mihályon a római katolikus templom orgonalaipja javára tennis-versenyt, táncmulatságot és hangversenyt rendez.

TÁVIRATOK

Zschl, július 27. A király ma délelőtt a kvirináli osztrák-magyar nagykövetet, báró *Pasetti* kihallgatásán fogadta. A nagykövet nejjével résztvett az udvari ebéden, melyen *Liechtenstein* herceg fődvarmester is hivatalos volt.

Stockholm, július 27. A király eladagta *Trusebjörn* hadügyminiszternek lemondását és helyébe *Virgin* O. W. eszredet a Svea-tüzérezred parancsnokát nevezte ki.

As angol királyi pár Belfastban.

London, július 27. A királyi pár ma reggel Belfastba érkezett, hol a lakosság örömmel üdvözölte.

Belfast, július 27. A király jelen volt *Viktória* királynő emlékszóbrának leleplezésénél, majd később az új *Viktória*-kórház megnyitására. A királyt mindenhol nagy lelkesedéssel fogadták. A kórház felé val újában egy szegény asszony áttört a katonák során, a király kocsija elé szaladt, e közben elesett és a kerekek alá került. A nő súlyosan megsebesült és a kórházba szállították.

London, július 27. A király a néki Belfastban átadott föliratna a következőket felelte: *Főtörévésem odairányul, hogy Anyám nyomdokaiba lépjek*. Nekem is a célom, hogy a nép boldogulását, Irország felvirulását, a békének a nemzetek között való fenntartását segítsem elő.

A forrongó Balkán.

Konstantinápoly, július 27. Tegnap éjjel a keleti vasut *Kulü-Burcas-Delegacs* vonalának 76. kilométerénél

méterjelzőjénél két töltenyt találtak. Hogy vajjon ezek dinamittal voltak-e megterhelve, még nem állapították meg. A vonatot idekorán megállították és másfél órái(?) késéssel szerencsésen ideérkezett.

Konstantinápoly, július 27. Ezidőszámban még 30 bolgár lelkész és 5 egyházközségi elöljáró van fogságban Macedóniában és a drinápolyi vilájetben, akiknek szabadonbocsátásán fáradozik az exarchátus. A haiti kajmakám és egy eszendorzszaodos utasítást nyertek, hogy intézkedjenek a Bulgáriába menekültek természetének betakarításáról. Az ahtabáli körletben egy banda ismét elragadott néhány parasztot a begységbe.

Oroszország és Japán.

London, július 27. A *Times* jelenti Tokióból tegnapi kelettel, hogy alaplatanak azok az Angliában közzétett távirati hírek, amelyek Japán háború előkészületeiről szólnak. Az kétségtelen, hogy Japánban Oroszország magatartása felháborodást keltett, azonban a nemzet és a kormány megőrzi nyugalmukat.

Transvaal sorsa.

London, július 27. (Alsóház.) A 35 millió fontos Transvaal-kölcsön kamatbiztosítására vonatkozó törvény megvitatása folyamán kijelenti *Chamberlain* az indiai kúriának a vasutépítésnél való alkalmazásának tárgyalása során, hogy Transvaal közvéleménye jelenleg az ázsiai munkaerők behozatala ellen van, miert is nem tett semmit ezekben érdekében. Később, ugymond, a közvéleménynek más irányban is meg fog felelni, mert Transvaal lehetőség szerint *önkormányzatu gyarmatnak* akarja tekinteni. A kínai munkások bevitelének kérdése szerinte elhamarkodott, mert még nem jutott hozzá idevonatkozó javaslat. Szólv azon a véleményen van, hogy az új gyarmatnak módjában fog állani köteleltségeinek teljesítése és a legjobban virágzó angol gyarmatok közé fog tartozni. A törvényjavaslatot ezután második olvasásban elfogadják.

A zsidók Oroszországban.

Pétervárra, július 27. Az orosz távirati ügynökség jelentése: A kisenvei püspök a szent zsinat főprokurátorának rendelkezéle utasította a papságot, hogy a templomban egyházi szónoklással és a templomon kívül az ó-hitű nép oktatásával odabassanak, hogy a zsidók ellen való vallásos gyűlölködéssel eltűnjék.

Földrengések.

Pontremoli, július 27. Reggel 3 órakor itt földrengés: észlelték, amelyet 5 órakor reggel még sokkal hevesebb követett. Néhány ház megsérült. A következő földlökés 11 óra körül volt. Két személy könnyű sérülést szenvedett.

Fioreno, július 27. A helybeli megfigyelő állomáson ma reggel 4 óra 44 perckor könnyű földlökést jeleztek.

Róma július 27. Földrengés kívül ma reggel Pisíójában, Luceában, Pisában, San-Miniatóban, Pontederában, Modenában, Pádúában, Páviában és Torinóban észlelték könnyű földlökéseket.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, július 27. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladatott *buzsa*: tiszavidéki 8.10—8.60, két felvidéki 7.50—7.90, márcsöldi 7.35—7.60; *ross* 6.60—6.70, pestvidéki 6.60—6.75, déli vasuti 6.50—6.60, osztrák 6.50—6.55; *tengeri* 6.50—6.80; *szab*, magyar 6.65—6.75, válogatott 6.65 korona.

New-York, július 27. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Gyapot*: New-Yorkban helyben 13.50 (13.50), júliusra 13.10 (13.30). Októberre 9.79 (9.91). New-Orleansban helyben 13.1/2 (13.1/2). — *Petroleum*: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55). Stand white Philadelphában 8.50 (8.50). Refined in Cases 10.50 (10.50). Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsír*: Western steam 7.70 (7.50). Rone és Brothers 7.75 (8.—). — *Tengeri* irányszata állandó. — Júliusra 59.1/2 (58.1/2) — Szept.-re 58.1/2 (57.1/2). — Dec-re 59.— (—). — *Buzsa* irányszata szállár. Piros ószi helyben 83.1/2 (82.1/2). — Jul.-ra 83.1/2 (81.1/2). — Szept.-re 82.1/2 (81.1/2). — Dec-re 83.— (81.1/2). — Máj.-ra — (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávé*: iaír Rio 7. sz. 5.1/2 (5.1/2). — Júliusra 3.60 (3.60). Okt.-re 3.80 (3.80). — *Liszt*: Spring Wheat clears 3.55 (3.50). *Cukor*: 3.1/2 (3.1/2). *Olaj*: 27.50—28.— (27.60—28.—). *Rész*: 13.—13.25 (13.—13.25). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, július 27. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Buzsa* irányszata szállár. Júliusra 77.1/2 (76.1/2). — Szept.-re 78.1/2 (77.—). — *Tengeri* irányszata állandó. — Jul.-ra 52.1/2 (51.1/2). — *Zsír*: Jul.-ra 7.92 (7.52). Szept.-re 7.55 (7.75). — *Szalonna* short clear 8.55 (8.55). — *Sertészsír*: Szept.-re 13.50 (13.80). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Köziratokat nem adunk vissza. —

Bt. Sikló. Verse némileg hadilábon áll nemcsak a poézissal, de a közjoggal is. Ön például abban a boldog hitben él, hogy a miniszterelnököt a képviselők választják. Ez poetica licentiának is sok egy kicseit. De roppant formaérzékre vall, hogy jóslatot olvastat ki a vastagabb betűkből. A jelöltség a költő, teljesen az öné, mikor annak példájául, hogy a politika a finom lelkeket mennyire megmetyejezi itt adjuk a verszetelt:

Gróf Khuen-Hédervárit
Mért választák már itt?
Ezt én szépen kértem.
Mert ezt én nem értem.
Hiszen tisztelt képviselők
Akadt volna 100 jobb elnök.

Mért választották meg tehát
É bánt?
Hisz a 67-es törvény
Nem kis kutyám kérem,
Nem szabadna mellőzni egészen!
Hisz jó törvény ám az
Megmentheti hazámat.

Kérem olvassa ki a betűkből
Hogy a sors merre dúl.

Az új fajta anagrammára szabadalmat vehet. De minél előbb, mert mások ugyancsak jóslolni fognak ily módon s esetleg az ön poézise rovására mehet a jóslás.

I. D. A helység előjáróságának írjon. — **Bonyhádi.** Az a mondas hogy az arisztokraták ereiben két vér folyik, Spanyolországból ered. Eleinte csak a kastíliai és arragoniai nemessegre alkalmazták. Amikor a mórokat kiűzték Spanyolországból, azokat tekintették nemeseknek, kik származásukat a szöke ha, és világos bőrű götökiig tudták visszavezetni. Ezeknek pedig olyan bőre volt, hogy azon keresztül az erek két színben erősen meglátszóttak. A szegényebb osztályok a mórok uralma alatt ezekkel, valamint a boszkokkal, a negerekkel keveredtek össze és bőrük sötét lett. Ezáltal pedig az ereikben folyó vér is sötétnek látszott. A fehérbőrű spanyolok ekkor kijelentették, hogy az ő vérikék, a kőnép pedig fekete. Így támadt a két vér szölama, mely az egész világon elterjedt. — **B. M. Mező-Csáth.** 1. Nincs semmi megróni való a dologban, ha ismeri. 2. Kabos Ede írja.

KÜLÖNFÉLÉK

Ha én . . . :

Ha én teremtettem volna a világot,
Hosszabbra nyújtottam volna én az évet:
Hosszú tavaszt, benne tömredék virágot;
Nyarat, melyben a nap soká, forrón éget;
Őszt, amely a nyárnak rövid, enyhe mása;
Telet, mely a tavasz jövedő reménye . . .
Hogy a halált sehol, senki meg ne lássa,
Hogy a vidám dalnak sohse legyen vége . . .

Ha én teremtettem volna a világot,
Nem élt vón' az ember, csak egy évet éppen;
Ősszel látott volna teste napvilágot;
Remény fakadt volna télen a szivében,
Rügybontó tavasszal boldog lett vón' végre;
Szerelmre gyulladt volna lelke, teste; . . .
Végre aztán nyáron, kéjes tüzből égre,
Kiműlt volna forró lángok közepette! . . .

Szírtos Artur.

— **A királynék szépitőszerele.** A régi királynők szépségápoló művészetének gazdag irodalma van. Sába királynéja, Kleopatra, Messalina és Sabina Poppea, Pompadour asszony és Mária Terézia egyformán vigyázott a szépségére és toillete-itkaiknak minden részlete megmaradt az utókor részére. A mai híres művésznőkről is köztudomású, hogy mivel igyekeznek szépségüket öregedőgükig is megtartani. A mostani királynők toillete itkairól keveset tud a világ, talán azért, mert jobban megőrzik ezeket az intimitásokat, mint régtente; ezenkívül nem olyan különösek ezek a szépitőszerek, hogy valami nagyon izgatónak az asszonyok kíváncsiságát. Akárhány asszony, akinek módában áll, ugyanezekkel a szerekekkel tarthatja fenn szépségét, de azért mégis érdekesek az alábbi adatok, amelyek bizonyítják, hogy milyen ártatlan toillete-szereket használnak a fejedelmi nők. *Vilma* hollandiai királynő nagyon szereti különösen a kölni vizet. Minden reggel fél liter viznek a hálószozájába és ott, az ő szemeláttára bontják ki az üveget. A királynő vizsgálódva szagolga a vizet és ha meg van elégedve, a vizet beleönti a fürdőkádba. Hét perccig fürdik a királynő ebben a szagosított vízben. Egy komornának ügyelnie kell arra hogy a királynő semmiesetre se fürdhessek tovább ennél — az orvos által megápitott — időnél. Azután egy perccig jég-hideg zuhanyt vesz a királynő és utána második komornája, egy öreg hollandi asszony durva törülkö-

zővel ledörzsöli. *Vilma* királynő nem használ semmi-féle szappant, pudert, se kenőcsöt. Friss levegőt, hideg vizet, könnyű masszázsszal iparkodik szépségét megtartani. *Alexandra* orosz cárné rendkívül szereti az illatszert és évenként óriás összeget köti a legkülönfélébb fajtájú és legkülönbözőbb aru illatszerre. De csak addig használja az illatszert, amíg friss és szaga a legérősebb Szappanra és illatszerre évenként negyven ezer koronát köti. A technikanak és a jóízűlenség csodája pompás toillete-asztala, amely értékes malachitból készült. Az asztal lába oroszlánláb formájú és finoman cizellált ezüstből való, a karom maga pedig kerekre csiszolt smaragd. Az asztal halványzöld selyemből szőtt szőnyegen áll. Ezen az asztalon egész sereg mindenféle alakú és nagyságu kristályos üveg van elzárva. A cárné legkedvesebb illata az ibolyaillat. Mihelyt egy üveg ilyen illatszert Pétervárra érkezik, azonnal a gyógyszerész vegyi laboratóriumába küldik, ahol alaposan megvizsgálják. De a cárné ezenkívül még egész sereg más illatszert is használ. Minden szobáját, sőt palotájának az előszobáját is naponta tubarózsa, jázmin, nárcisz és más virágillattal hintik be, hogy lakosztályában nem egy ember rosszul lett a rendkívül erős illat következtében és a szabad levegőre kellett vinni. A cárné kétféle, külön az ő számára készült szappant használ. Ezeknek a szappanoknak összetétele és elkészítésének módja titok. A román királynének, *Carmen Sylvanak*, is van egy némely toillete-titka. Így például nagyon büszke a királynő pompás fehér hajára és mindent megtesz e haj ápolására. Ránc még nincs a királynő arcán, amit a királyné egy titokzatos viznek tulajdonít, amely füvekből készül. Ezeket a füveket az erdőben külön erre a célra alkalmazott asszonyok gyűjtik a királynének és a ügyűjtő asszonyoknak szigorú büntetés terhe mellett megvan tiltva, hogy elárulják, milyen füvekből készült a fiatalító elixír és hol nő ez a fü. Amikor az asszonyok a füvet gyűjtik, az egész erdőt katonaság állja el, hogy avatlan szem nem tudhatja meg, hol van az a titokzatos hely. A kémianak nagyon járatos királyné maga készítette az elixír receptjét. Menye, a román trónörökös, VII. Edvard angol király egyik unokahuga, mosakodáshoz rózsavizet használ és két illatszert szeret. Az egyik jázmin, a másik heliotrop illatu. A volt spanyol régens-királynő, XIII. Alfonz anyja, az illatszert dologban is spanyol honleányának mutatkozott. A Spanyolországra oly szerencsétlenül végződött háború kitörésekor a királynő essenciáját használta egy nagyon ritka orchidea-fajnak, amely csakis, az akkor még spanyol Filippinákon tenyészik. Most Madridban külön az ő számára készült illatszert használ. Szappanát is Spanyolországban készítik. Külföldi, például francia illatszert vagy szappant nem használ. A királynő mosdóvizébe mindig rózsavíz és kókuszdiókvonlat keverékének néhány cseppjét öntik bele.

— **Az anizkóok statisztikája.** Egy angol folyóirat érdekes adatokat közöl, amelyek azt bizonyítják, hogy a világ most a nyári szünet alatt a képeslevelezőlapok jegyében áll. Angliában, mióta a képeslevelezőlapok dívatba jöttek, a levelezőlapok postai forgalma megkétszereződött. Dr. Nembo, aki szaktekintély e téren, 14 millióra becsüli a képeslevelezőlapok számát évenként Angliában. Németországban igen nehéz megállapítani a számukat, de hogy az összámm óriási lehet, mutatja nemcsak az, hogy Németországban évenként 736 millió levelezőlap ment a postai kezeléségek kezén keresztül, hanem az is, hogy tavaly augusztus 9-ikétől 16-ikáig a képeslevelezőlapok napi átlaga 1,446,938-ra rugott s a portó e héten 4,000 koronára. Franciaországban még nagyobb a képeslevelezőlapok forgalma. Hat millió korona portóköltséget vesz be, ami évenként 88 millió képeslevelezőlapnak felel meg. Magyarországon és Ausztriában 31, Oroszország pedig 27 millióval járul évenként a képeslevelezőlapok összegéhez, ami évenként körülbelül 360 millióra tehető.

— **A modern kínai udvar.** A párisi *Figaro* azt írja, hogy a kínai oszászári udvar modernizálódik. Párisban még emlékeznek Yonkeng volt kínai követ két bájos elegáns leányára, akik néhány hónappal eze-öt tértek vissza apjukkal hazájukba. A Yonkeng kasszonyok engedélyt kaptak a kínai oszászárától, hogy nemcsak európai divat szerint öltözködhettek, hanem még arra is, hogy ilyen kosztümben jelenjenek meg a kínai udvarnál is. Ez az engedély óriási jelentőségű a felkelő nap országában, ahol a legjobban ragaszkodnak az ősi tradíciókhoz. A oszászár nagyon kedveli a Yonkeng kasszonyokat. Gyakran kérdézködködi tőlük az európai élet egyes részleteit, sőt nemrég arra is megkérte őket, hogy európai táncokat lejtessen el előtte, és ilyen en, uton a menüit, a négyes és a boszton bevonult a kínai udvarba.

— Az angol ékszer-ívat. Londonban egy pár évvel ezelőt rosszszilésének mondták volna azt a hűlyget, aki nappal társaságban ékszereket viselt volna. Most azonban nemcsak gyémántokat és gyöngyöket, de más színes drágakövet is viselnek a délutáni ültözökhöz. Társaságban nem teljes a *tail-dress* kosztüm gyémánt vagy gyöngykollier nélkül, míg másutt brosk, fül-függők és más ékszerek türkiszből, zafírból, rubinból vagy smaragdából, a szépen ékszerrel kirakott zsebével együtt láthatók. Még a reggeli toalettnél is az egyszerű ingbluzon kettős vagy közönséges gombok láthatók gyémántokból vagy gyöngyökből. Drágakövekkel kirakott kalaptük kedvelt nászajándékok. A kövekkel díszített öveket vagy a függő pénzárcaikat szintén nagyon kedvelik. Hosszu fül-függők pedig nappal épp úgy, mint este láthatók. Sokan használják most nappal az újzélandi követ. Szép átlátszó zöld színű kivül az az előnye van, hogy szerencsét hozó kőnek is tartják, és ez a szép babonás nők részére kellemes csere a szintén szerencsét hozó, de már most alig viselt türkisz után. Egy másik új kő halvány rózsaszínű és átlátszó, de mégis olyan enyhe a csillogása, mint az opálnak. Pompásan illik ez a kő a délutáni ültözökhöz és gyakran látni ilyen köveket nyakékek, fülbevalók és brosktükben.

KÖZGAZDASÁG

A vasuti egyezmény revíziója.

Budapest, július 27.

A világgazdaság internacionális érdekszállainak zavartalan és hasznos működését igyekeznek biztosítani a berni nemzetközi vasuti áru fuvarozási egyezmény. A változás s a megújulás talán sehol másutt nem oly gyors, mint gazdasági téreken, természetes tehát, hogy a vasuti áru fuvarozás kodifikált tételeinek is párhuzamosan kell haladniuk a fejlődés útján az új helyzetekkel s új viszonyokkal. Az egyezmény folytonos javítását célozzák a nemzetközi revizionális értekezletek. A legutóbbi 1896-ban volt Párisban, a legközelebbi a jövő esztendőben lesz. Ehhez a konferenciához jelentős érdekeink fűződnek. Gazdasági helyzetünk sok minden baján segíthet a nemzetközi vasuti egyezmény reformja. Nagyfőntosságu tehát mindenkélt a helyes gazdasági diagnózis megállapítása, hűséges időltárása mindannak, amit az internacionális értekezletől elvárhatunk. Mindenképpen időszerű ezért Vágó Józsefnek, közgazdasági szakirodalmunk kiváló tehetségű munkásának *A nemzetközi vasuti egyezmény revíziójához* című most megjelent magyar és német nyelvű tanulmánya. Ez a monográfia, amelyet bizást odaadhatunk a nemzetközi konferencia minden tagjának a kezébe,

bátor és okos szószólónk emines érdekeinknek nagy csatáján, a neutrális terepen, ahol a világorfalom hatalmas államainak fuvarozási politikája ütközik össze, hogy kialakuljon a leghasznosabb megoldás. Széles körűtekintéssel, alapos tudással, gazdasági s jogi viszonyaink éber figyelésével foglalta egységes egyszó Vágó József azt a reformumunkat, amelynek teljesítésével a jövő esztendei értekezlet a magyar nemzet termelés, forgalom és vagyoneleszlás konszolidációját szolgálhatja. Ez az cél, amiért erős kritikai világlátásba helyezi a szerző az 1892-ben létrejött egyezményt; egyes teteleit részenként taglalja, megbírája az ellentétes állapotokat s végül levonja a helyes következtetést. Teszi ezt azzal a készséggel és rutinnal, amit csak azoknál tapasztalhatunk, akik nem a theoriák megkövesedett közhelyeit figyelik, de eleven érzékek tekintenek bele a gyakorlati élet forogtatába. A szerzőnek ez a kvalitása értéket ad e tanulmány-nak, amely becses utmutatás s e mellett jeles interpretációja fuvarozási politikáknak.

Konkrét adatokkal okolja meg a szerző, hogy a berni áru fuvarozási egyezmény alapján véve elhibázott alkotás. Létrehozásánál nem a közönség érdekei döntöttek, hanem kizárólag vasuti és fiskalitási szempontok érvényesültek. Különösen nálunk jelent az egyezmény határozott visszacsé a korábbi helyzethez képest, ezért mind dominálabb erővel éled föl az a követelés, hogy kisebb területeken régi jogaikba visszahelyeztessenek a nemzetközi szabályozástól eltérő egynemely szállítási feltételek. A vasut a közönségtől várja a szállítási utirány megjelölését s ennek hiányában nem vállalja a rendes fuvarozó gondosságával és felelősségével való utirányválasztást. A felelőség tekintetében általában ridog az egyezmény. Ezzel szemben a vasut feladatává teszi a szerző a legelőszérűbb utirány megmagyarázását s a vasuti szállítási monopóliumát élvező vállalatnak messzebbre menő felelősségét. A suly helytelen beavallásáért követelt díjpótlék is igazságtalan megterhelése a közönségnek. Az exportüzlet megbénításai a begöngyölés hiányával járó hátrányok, a vámkézelés megszorításai, a fuvardíjtöbblet visszatérítésének rövid időre való megszába s végül is a jogosulatlan rendelkezés, hogy a vasut a szállítmány elveszése esetén az áru feladási helyén levő értékét téríti meg, holott a kereskedő nyilván számba vette már ekkor a rendeltetési helyen számított árt s konjunkturái ehhez képest alakultak. Mindez anomáliákat alapos argumentáció kísérletében mutatja be a szerző s menten megjelöli a kívánatos reformot is.

Hitepolitikai szempontból kiváló figyelmet érdemel az a törekvés, hogy a vasuti fuvarlevél másodpéldánya rakjegyi (*connaissance*) jelentőség mellett olyan átruházható (rendeletre vagy birtokosra szóló) értékpapír legyen, mint a tengeri szállítmány rakjegye. Magyar részről már a berni értekezleten sikra szál-

tak a fuvarlevél-másodlat rakjegyi jelentőségének kimondása mellett. A gyakorlat különben a merev jogszabályokat meg is haladta, amennyiben a gabonakereskedők az ütközben levő árut gyakran eladják, a vevőnek átadják a vevényt, aki ezzel aztán a feladó nevében rendelkezik. Tökesegyen országra nézve főltötte kívánatos, hogy e gyakorlatnak a vsuti egyezmény revíziója végre-valahára adja meg a legális formáját. A revízió egyetlen helyes iránya, ami erre sok helyütt nyomtatékán rámutat Vágó József munkája is, csupán a közönség érdekeinek szemmel tartása lehet. Vasuti politikában más szempontoknak csak másodsorban szabad érvényesülniük.

Dr. Hajdu Miklós.

Ipar és kereskedelem.

Pesti magyar kereskedelmi bank. A helybeli nagy pénzintézetek közül úgy mint rendszeren, ezidén is a Pesti magyar kereskedelmi bank teszi legelősnök közé félévi mérlegét. Kiténik e mérlegből, hogy nagy intézetünk dacára annak, hogy a mostoha idők folytán minden vállalkozási kedv teljesen szünetelt, mégis képesek voltak a náluk elhelyezett nagy tőkéket gyümölcsözőleg elhelyezni. A Pesti magyar kereskedelmi banknak az 1903. év első felében elért nyeresége teljesen egyforma a tavalyi első félévi eredményével, dacára annak, hogy a lefolyt félév sok oly momentum híján volt, mely a tavalyi eredményt kedvezően befolyásolta. Az 1903. első félévi mérleg adatai a következők:

Nyereség- és veszteségszámla. Terhek. Az ügyvezető igazgatóság, a hivatalnokok és szolgák fizetése 495.114.61 K. Költségek és adók 426.160.01 K. Leírások különféle követelésekből 42.739.10 K. Az 1903. első félévi nyereség 8.004.516.30 K., ehhez az 1902. évi nyereség-áthozat 668.781.63 K. Összesen 3.673.497.93 K., azaz 20.03%. Főösszeg 4.637.511.65 K.

Nyereségek. Nyereség-áthozat az 1902-ik évből 668.981.63 K. Tiszta kamatjövdelem 1.868.268.49 K. A bankpéldlet jövedelme 22.703.10 K. Nyereség a jelzálog-üzletből: illetékek és nyereség eladott címetekből 657.810.01 K. Különféle jutalékok 499.577.50 K. Nyereség külföldi váltókon és pénzemeken, a váltótársa kamataival együtt 127.737.35 K. Nyereség értékpapírokon 824.202.66 K. Nyereség szindikátusokon 193.438.70 K. Különféle nyereségek 113.500.— K. A váltóüzlet, a fiókok és kommanditek nyeresége: A befektetett tőke kamatainak és a kezelési költségek levonása után 261.507.20 K. Összesen 4.637.511.65 K.

Mint ezen mérlegből kitűnik, a tiszta nyereség (a nyereségáthozat figyelemvétele nélkül) 3.004.516.30 K.-t vagyis részvényitőkének 20.03%-os kamatozását eredményezi (a tavalyi 20.04%-kal szemben). Ez az eredmény annál nagyobb jelentőségű, mert a tavalyi eredményt a nagy magyar konverzió keresztülvitele befolyásolta kedvezően; ugyanis a konverzió képes az értékpapírüzletnek különösen a befektetési értékekben mutatkozó élénkületet megfigyelhető. Az idei első félévi eredményében a konverzió annyiban szerepel, hogy a bank ezen nagy magyar konverzió nyereségének 6 órá eső részét a jelen mérlegben elszámolta.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Irta: GIOVANNI VERGA

(86)

Aki el akarja rabolni a vagyonedat, öld meg.

Ezért Santot és Nardot is karddal és karabéllyal fegyverezte föl, folyton zárva volt a kapu és két véreb hevert az udvaron. — Azt beszélték, hogy a házban valóságos arzenál van, hogy este Canallt, Limoli márkít és másokat fogad, hogy összeesküdjék velük és hogy egy szép napon a piacon felállítják majd az akasztófát és lögni fognak rajta mindazok, akik zavarokat csináltak. Az a néhány barátja, aki megmaradt, az is elhagyta, nehogy kancsal szemekkel nézzenek rájuk, és Zaeco valóban veszedelemnek tette ki magát, amikor tovább is ellátogatott hozzá és elvitte az egész családját. Végre a feleség látván, hogy ezzel az emberrel egyhamar nem lehet végezni, egy napon fölpatant, amikor Motta halottsárgán a kereveten küssé elszunnyadt és a leánya az ablaknál álva, az ápolónő szerepét játszotta.

— Bocssáson meg, cousin, én anyá vagyok, nem hallgathatok többé... Te, Lavinia, menj ki, beszélni válok van Motta cousinja... Most, hogy a leányom már nincs itt, társjal föl a szivét, kedves cousin, és mondja meg nekem világosan szándékait... Ami engem illet, nagyon örvendeni fogok... és a báró is, a férjem... De ha nyíltan beszélünk...

A szegény ember, még kimerülten a kólikától, felszakította álmos szeméit.

— Micsoda, mit mond maga? Mit akar? Nem értem magát.

— Ah, maga nem ért engem? Hát mi ke-

resni valója van itt a Laviniamnak? Fialat leány! Hiszen maga öreg ember és a maga korában elég esze is lehet, hogy elszánja magát és tudja, mit akar eszeledni.

— Semmit. Semmit sem akarok. Nyugtót akarok, egyebet semmit...

— Vagy ugy! Kérem, tessék... De így tovább az nem mehet... Ért engem... én anyá vagyok...

És azonnal ráparancsolt a lányára, hogy fogja a köpönyegét és jöjjön vele. Lavinia, szinte dühöngve, szót fogadott. Mindketten távozóban keresztet vetettek a küszöbön, amelyet többé át nem lépnek.

— Gályarabság ez a barakk! A szép Bianca cousine a tüdővést szerzte benne!

Zaeco báró este meglátogatta Rubiera bárót, ahelyett, hogy azzal a paraszttal, Motta mesterral unatkozzék, aki egész este jajgatva és a hasát fogva, a sötétben üldögél, hogy megtakarítsa a gyertyát.

Szabad Rubiera kousin... Rubiera Józsefné asszony...

Nini báró eltávozott hazulról, egy gyűlésre ment, ahol nagy dolgokat tárgyaltak. Mialatt Zaeco báró reá várt, teljesíteni akarta kötelességét az öreg bárónéval szemben is, akit már jó rég nem látott. Szobájában találta, karosszékebe szegve, az ágy mellett volt a férj puskája, az Isten nyugosztalja meg és a feszület, amit a mellére tettek, amikor haldokolt, az öreg báróné egy sálba volt takarva, mozdulatlan kezei az ölében feküdtek. Alighogy megpillantotta Zaecot, elkezdett sírni, mint egy gyermek; nagy, esendes könnyek porogtak zavaros szeméből, fonyadt arcát áztatta.

— Szép, szép, gratulálok, Rubiera cousine! A fej egészséges! Még ráismer az emberekre! A szelütött asszony el akarta beszélni szenvedéseit, suttogva, libegve, dadogva a vastag nyelvvel és kékes, habzó ajkaival.

A báró barátságosan hegyezte füleit és a beteg fölé hajolt.

— Hogyan?... Igen, igen, értem! Igaza van! Ebben a pillanatban dühöngve berohant a menyé.

— Nem ért az ember egy szót sem, — jegyezte meg Zaeco.

— Pokoli állapot lehet ez rátok nézve.

A benuit asszony van tekintetet vetett a báróra, miközben tőle telhetőleg fölemelte küssé fejét, míg a menyé úgy szidia, mint egy gyermeket, és egy piszkos zsebkendővel megtörölte az állát.

— Mi baj? Mit akar? Hülye! Olyan, mint egy osecsemő, az Isten legyen velem! Nem kell mindent elhinni, amit mond! Angyalai türelem kell hozzá!

Az öreg báróné most kimeresztette szeméit, rémülten ránézett a menyére, visszahuzta vállai közé a fejet, mintha félné, hogy megverik.

— Látja? Angyalai türelem!

— Hiszen mondtam magának, — fejezte be a báró. — A pokol kinjait szenvedni a földön, hogy egyenesen a paradicsomba jusson.

Most bejött Nini báró a pincékuleskért. Amikor meglátta Zaeco bárót, buta arcot vágott.

— Ah, a cousin!... Mi újság? Jól van a felesége?... nálam, mint látja... én csupa szomorúság! Hogy van, mama? A szokásos szeszélyes? Bocssáson meg, cousin, egy pillanatra le kell mennem.

A kulcsok még mindig ebben a szobában lógtak, az ajtón. A benuit asszony a szeméivel kísérte, a nélkül, hogy egy szót szólhatna, fia minden lépésére a fejét fordítani próbálta, mialatt a romlott vér folytjai jelentek halottsárga arcán.

Zaeco most elkezdte szidalmazni Motta mestert.

— Szent isten, vádolom magamat és vezeklem! Nagyon sokat álltam ki miatta! Utálatosnak találtam, hogy a szükségben hagyjam el... ellenségei közepette... Csak keresztény irgalomból tettem... De ami sok, az sok... Még a rokoni se szívelheték! Képzélek, még ez a hülye Ferdinánd sem!... Inkább nem megy ki

Köztudomású tény az, hogy a kamatviszonyok sem voltak a lefolyt évben a bankokra nézve kedvezőek. A kereskedelmi bank ennek dacára képes volt a tavalyival szemben nagyobb kamatnyereséget elérni, mert sikerült a tőkekamatadó viselését a betevőkre áthárítani.

Az értékpapírokon és devisákon elért nyereség, valamint a commandite és fiktívletelek jövedme is oszliként, ami az általános gyenge és kedvezőtlen üzletmenetnek következménye.

Későbbi elszámolásnak tartott fenn a banknak a *Bimamurányi Vasúti Részvénytársasággal* régebben lebonyolított ügyleiből elért nyeresége.

A *jelzálog- és községi kölcsön üzletben* a bank ez idén rendkívül óriási tevékenységet fejtett ki. A lefolyt évben ugyanis 22.600.000 korona kölcsön folyósított, aminek következtében ezen üzletág hozadéka megjelent emelkedett, mely jóvedelmesség szám szerűleg még sokkal tekintélyesebb lett volna ha a bank a körülből 20 millió koronára üsszégű 4 1/2%-os zálogleveleket 4%-os záloglevelekre való konverzióját elvett ártolymvesztését és költségeit teljesen le nem írta volna; viszont ezen leírás következménye az, hogy ezen konverzió eredménye a jövőben tisztá nyereséggéppen lesz kimutatható.

Ezenfelül a bank 4 1/2%-os községi kötvényei közül 10 millió koronát névértékűt 3 1/2%-osokra konvertált, mely utóbbitak a párisi Comptoir Nationale d'Escompte L. sora aképpen átvett és a francia pénzpiacra bevezette. A konverzió betudásával a lefolyt évben 51.500.000 — K. névértékű záloglevelet és községi kötvényt helyeztet el a bank, amely tekintélyes összeg a bank által kibocsátott címletek nagy kedvelésé mellett tanuszkodik. A bank címetforgalma (záloglevelek és községi kötvények) I. évi június 30-ikán 327.500.000 — K.-ra rugott vagyis a tavalyival szemben 29.000.000 — K. emelkedést mutat.

A betétek állaga 19. 2. december 31-ike óta nem változott és 134.000.000 K.-t tesz ki.

A *petrozsvói kiállítás.* Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület az idei közgyűlését szeptember 12. 13. és 14-én Hunvadmegy Petroszsvói községében fogja megtartani. A közgyűlés alkalmából Petroszsvóban szeptember 18-tól 23-ig bányászati, mezőgazdasági, ipari, ethnografiai és tanügyi kiállítás lesz. Az ipari kiállítást a Petroszsvói és Járasi Ipartestület rendezi s a Hunvadmegye területén meglepetésszerű iparosok, segédék és tanoncok ipari produktumait és a Zsvölgyi ipartermékeit mutatja be. A bányászati kohászati, mezőgazdasági, ipari ethnografiai és tanügyi kiállítást védnöke *Barcsay Kálmán* Hunyadvámegye főispánja, diszelnöke *Andriács János* bányavezető, a Petroszsvói és Járasi Ipartestület részéről az ipari kiállítást rendező végrehajtó-bizottság elnöke *Heinrich Viktor* bányász-üzemőr.

A *hetipiacok rendje.* A fővárosi piacokon áruházi iparok-kereskedők tegnap nagygyűlést tartottak *Schwarz Mór* elnöke alatt. A gyűlés tárgya az volt, hogy mozgalmat indítsanak a kereskedelmi miniszter vasárnapi munkaszünetet elrendelő, rájuk nézve sérelmes határozata ellen és hogy az eddigi szokás mellett foglaljanak állást s a hetipiacok továbbra is vasárnap, kedden és pénteken tartassanak. A gyűlésben többen indítványozták, hogy a hetipiacot hétfő, szerda és pénteki napokra tegyék, de a nagy többség *Singer Arthur* szerkesztő indítványára kimondotta, hogy a miniszteri rendelet megszüntetésére úgy törekedni. A kisebbségben maradt piaci iparok-keres-

a házból, semhogy rávegye az új ruhát, amit a sógora adott neki ajándékként. . . . Amíg él, érti? Ez jellemes ember! De én már jóllaktam, érti? Nem teszem magamat tönkre Motta mester kedvéért. Felesésem van és gyermekeim. Csak nem tartom a nyakamon, mint egy követ, hogy összeroskadjak előtte!

— Ah, hát nem megmondtam önnek, valjha belí volt Motta mester husz év előtt? . . . Most a nyakunkra hág. Igen, uraim, nézzék, egy Zacco báró tisztítja a csizmáit és összevesz miatta a rokonaival!

Zacco báró bűnbánóan lehorgaszott a fejét. Bevallotta, hogy tévedett, a legjobb szándék vezette, meg akarta akadályozni, hogy tovább is rosszat cselekedjék, hogy felébressze benne azt a kevés jót, ami van benne. Egyszer életében tévedhet az ember. . . .

— Végre megértette? Végre belátta, hogy mind a kettőnknek igazunk volt?

A felesége oldalba lökte és Nini báró elhallgatott.

— Hadd öt beszélni. El kell mondania, mit akar most tőlni . . . miért jött . . .

— Jól van! — szolt Zacco baratságszó mosolyal. — Mint tékozló fiú jöttem! Meg vannak velem elégedve?

Josefine asszony összeszorította ajkait és meg volt elégedve. A férje előbb reá, azután a cousinra nézett és nem tudta, mi szólnon.

— Jól van, — ismétlé Zacco. — Tudom, hogy ma este kis lármát kell csapni az utcán. Hiszen éppen a kezében vannak a pineculusok, hogy jókedve legyen a népnek. Vigyázzon, nincs lakat a számon, ha valakinek eszébe jutna háborgatni az ablakom alatt. Nekem is sok van a gyomromban és nem akarok ellenségeket hitelle, mint Motta mester.

Férj és feleség egymásra néztek.

— Csáládapá vagyok, — kezdé újra a báró. — Védelmeznem kell érdekeimet. . . . Bocsánat, ha egymás ellen gáncot vetünk. . . .

(Folytatása következik.)

kedők ezzel szemben memorandumot kívánnak a kereskedelmi miniszternek ányújtani. amelyben kéri, hogy a hetipiac napokat hétfő, szerda és pénteki napokra helyezze át.

Országos sűtőipari kongresszus. A magyarországi sűtőiparosok augusztus 19., 20. és 21-én Budapesten országos értekezletet tartanak. A kongresszus két irányban fog működni. Targyalja első sorban a sűtőiparra vonatkozó ügyeket. Ezek a sűtőipari vasárnapi munkaszünet, a munkaadók működésének biztosítása, munkáskérdések stb.; tanácskoznai fog ezenkívül a sűtőipar fejlesztéséről, a sűtőipari munkadók magánérdekeinek előmozdításáról, milyenek a házipar szabályozása stb. A tárgyalások megkönnyítése végett a kongresszusnak szakosztályokba való tanácskozását tervezik. A kongresszus előkészítését egy erre a célra kiküldött bizottság végzi, a kongresszus határozatait a fővárosi sűtők, cukrászok és mézeskalácsosok ipartestülete hajtja végre. A kongresszusnak csak meghívottak vesznek részt, ilyenek: a kereskedelemügyi miniszter, újleve annak szakreferensei, a fővárosi főpolgármestere és a fővárosi szaktanács a hazai kereskedelmi és iparkamarák, az Országos Iparegyesület s más rokon közintézetek és szaktestületek. Magyar- és Horvát-Szlavonország összes ipartestületei és sűtőipartársulatai, ezek után az összes sűtőiparosság, végül a hazai iparügy körül érdemeket szerzett egyes szakírók. Az előkészítő bizottság lépéseket tett utazási kedvezmények kiosztásáért.

Az **Egyesült Államok ipara 1902-ben.** A jelzett évben Amerika ipara minden ágának fejlődelmessége igen jelentékeny volt. A nyersvas termelés megladta a korábbi évek termelését, dacára a szénstrajk miatt szünetelt szénzállításnak. Az összes termelés otthon talált piacot. A legkülönböztőbb közlekedési eszközök nagy sokaságát hozták územbe. 1902-ben s mégis elégtelennek bizonyult forralkunk a kereskedelem óriási igényével szemben. A textiliparban általában lázas volt a tevékenység; az év végével még annyit volt a megrendelés, hogy az 1903. év első hónapjára is elegendő munkával voltak elé a textilgyárak. A nyersanyagok ára többnyire magasak voltak csak nyersbőröké állott be az évad végén a szokásos árhanálval, minek oka azonban az áru rosszabb minőségében keresendő. A vasipar helyzete mériekadója a legtöbb más ipar állásának, mert a vasipar termékeit leginkább más iparágak használják fel. Ha tehát a vas- és acélművek megrendelésekkel vannak tulkalmazva s kénytelenek munkások számát emelni, ez legbiztosabb jele annak, hogy a vasat és acélt felidőgező, valamint a vas- és acélettermékek felhasználására szorult minden egyéb iparágak is kedvező helyzetben vannak. Ebből a szempontból itélendő meg a szövetségi statisztikai hivatalnak az Egyesült-Államok 1902. évi és acéletterméséről szóló adatai, melyek arról tanuszkodnak, hogy Amerika ipara az elmúlt évben oly lendülettel vett, a minővel ity mériekében a világ egy országa sem dicsékedhetik. Termelt ugyanis Amerika 1902-ben 178 millió tonna nyersvasat, 2 millió tonnával többet, mint a megelőző 1901. évben, mely utóbbi év termelése megközelítőleg szinten 2 millió tonnával multa felül az 1900. évrnek közel 18-8 millió tonnányi termelését, mely 1899-ben is ekkora volt. Megjegyzendő, hogy az óriási termelés dacára az amerikai vas- és acélművek nem jutottak abba a helyzetbe, hogy készletek halmozzanak fel, sőt ellenkezőleg, nem volt képesek a hatványozott kérésreket eleget tenni, ugy hogy 1902-ben még 11 millió dollár értékű nyersvasat külföldről kellett behozni, holott a megelőző évben a behozott nyersvas értéke még a 2 millió dollárt sem érte el. 1900-tól 1902-ig a vas- és acélbehozatal 100 százalékkal növekedett, míg a kivitet 25 százalékkal hanyatlott. A hanyatló kivitel azonban korántsem annak a jele, hogy az amerikai vasipar versenyképessége a világpiaccon szenvedett volna. hanem kizárólag az, hogy — miként már említettük — Amerika saját vasszükséglete növekedett hihetetlen mértékben. Egyébként minden szóval világosanbentűntetik tel Amerika iparának fejlődését a következő adatok: 1895. évben az Amerikai Egyesült-Államok 183 millió dollár értékű ipartermékeket vittek ki külföldi piacokra; 1901-ben 305 millióra, 1902-ben már 410 millió dollárra emelkedett ez az érték.

A magyar szőlőművelés tanulmányozása. Székelyhidről jeleink: A magyar szőlőművelés tanulmányozására az osztrák földmívelési kormánytól kiküldött *Portele* udvari tanácsos és *Kurmann* szőlészeti főfelügyelő, a toksaji hegyaljai szőlővidék megtekintése után tegnap *Mayer Henrik* pozsonyi vinceről iskolai igazgató, *Molnár Akos* országgyűlési képviselő és *Mouar Lipót* országos szövetségi igazgató kíséretében idérkeztek az Ermellék rekonstruált szőlőinek megtekintése céljából. A vendégeket *Porvuszky* Marcell főszőlőgábró, *Balassa István* vinceről iskola-igazgató, *Poessay Károly* és *Kovács Lajos* szőlőbirtokosok fogadták és kalauzolták Székelyhidre, Kis-Kágya és Nagy-Kágya szőlőiben. Innen Bihar-Díszegre utazott a társaság, hol *Szemere* és *Forster* vinceről iskolai tanárok, *Sándor József* és *Vadány Ignác* szőlőbirtokosok és *Günther* udvaralmai pincefelügyelő csatlakoztak hozzájuk. Bihar-Díszeg főszőlőgábrájára lelkes szavakkal üdvözölte az osztrák vendégeket, mire *Portele* udvari tanácsos a szőlőgazdákhoz intézett beszédében, az esmerés legmelegebb hangján méltatta a magyarországi s különösen az ermelléki szőlőművelés előrehaladását. Ezután a díszegyi helyi községbiraja mondott köszönetet a kerület országgyűlési képviselőjének *Molnár Akos*nak és a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Szövetségi igazgatójának *Molnár Lipót*nak, a magyar borgezdaság érdekében kifejtett buzgó működéséért. *Molnár Lipót* további kitáráásra buzdította a szőlőgazdákat. Esre Pécsre folytatták útjukat az osztrák kiküldöttek.

Udvarhelyvármegye Gazdasági Egyesülete Székely-Udvarhely *Hotaky Artur* főispán elnöklésével igazgató választmányi ülést tartott, melynek határozatából táviratilag üdvözölték Darányi földmívelésügyi minisztert, aki a kormányváltozás alkalmából miniszteriuma élen maradt. A választmány hozzájárult ahhoz, hogy az O. M. G. E.-tel karöltve rendezendő gépkiallítás október hónap 10-én és 11-én tartásuk meg. Megbeszélte a választmány a téli gazdasági tanfolyamok s házi-ipari kurzusok részletes programját. Elhatározta, hogy a 12-ik hadiesztélelem-szükségletének közvetlen a vármegye gazdákörzéségétől leendő beszerzése végett a szükséges lépéseket megteszik. Végül a folyó ügyeket intézték el.

Munkaállítási. A kereskedelmi múzeum igazgatósága a Szent-Istvánnapi segéd és tanonc munkakiallítás kiáltiltóhoz tárgyaik és rajzaik beszállítása végett előlevelet bocsátott ki. A kiállításra készített tárgyakat, augusztus 5-ől kezdve 15-ig legelőszérűben delután 3 és 7 óra között a városigeti Iparcsarnokba lehet beszállítani. A szabályzat értelmében egy a segéd, mint a tanonc tanusítványt tartozik kiállítási tárgyának beszoállítására alkalmával bemutatni, amely tanusítványban a mester és eszedék az ipartestületnek a munka ellenőrzésével megbízott kiküldöttje is igazolja: 1., a tanoncnál azt, hogy a tanonc a munkát idegen segítség és gép nélkül vagy géppel és az utóbbi esetben mennyiben és végül mennyi idő alatt készítette; 2., a segédnél pedig azt, hogy a segéd a munkát saját rajza nyomán, vagy idegen rajz után egy részeiben, mint egészében maga készítette és hogy mennyi ideig dolgozott rajta.

Termés kiállítások. Váci tudósítónk Pestmegye felső részén a természetcsodáit a következőkben közli: *Buza* nagyobbra learatva s az eredménye a remélt 6.50 q. átlagot megadni igéri. *Rozs:* Már learatva, helyenkint gépeik is, nagy átlagban az előzetes becslést 5.50 q. holdanként igazolja. *Árpa:* Nagyobbrészt learatva, gépeik 6 q. holdankénti eredménnyel. Kár hogy a sok eszdes következtében szeme sok helyütt megsárgult. *Zab:* Szépen érik, kelása teljes, a kitűnő minőséghez és mennyiséghez még egy eső volna óhajtatandó. *Repece:* Nagyobbrészt már piacon van, ki nem elégit eredményen. *Tengeri:* Állása igen különböz, van igen fejlett és igen elmaradt; eső volna kívánatos. *Burgonya:* Eddig jó termés várható, egy jó eső a hozamot még növelné. *Kerti vetemények:* Eddig elég jól állnak, ezek is az esőt óhajják. *Bab:* Elég jól áll, virágzik s a koraiak dms hüvelyeket mutatnak. *Borsó-tenesse:* Kielégítő hozamot bizat. *Köpszata:* A nyári már jó részt piacra került, míg a téli most borul. *Kender és len:* A virágot már tépik, a magvas pedig jól fejlődik. *Dohány:* A könnyebb talajon a szél és homok megverte, ennek dacára elég jól fejlődik, most töltögetik. *Kukor és takarmányrepa:* Egy jó eső esetén a jó hozamot biztosítja. *Mesterséges takarmánytelek:* Gombos here az idén esadidást hozott, lucerna közepes termést adott, zabos búkkönyi kitűnő. *Legelő:* Eddig még elég jó. *Rét:* Az első kaszálás gyenge, a sarju pedig esőt vár. *Szőlő:* A partos helyeken szépen fejlődik lapos helyeken azonban nincs termés, most permetezik másodsor. *Gyümölcs:* Kajszinbarack kivételével igen kevés. Időjárás: A sok esőre oly hirtelen törzóság következet, hogy a föld csakhamar kiszáradt, azért eső volna kívánatos. *Bor:* Ara stagnál, vevőre vár hektónként 28-40 korona között váltakozik. *Gabonárrak* várak az áraaknál, buza 14,60, rozs 12,20-11.-, zab 11.-, tengeri 12,70 qu.-ként.

Máramarosszigetről írják: A változó, nem kedvező idő következtében a természetklátások a vármegyében következőleg alakulnak: A sugatagi járásban a buza igen ritka, de szép kalászt eresztett. A rozstó helyenkint a vitarok megdöntötték, az árpa kielégítő. A kukoricának a meleg igen segített a fejlődésben, középtermés remélhető. A burgonya elég nagy termést igér, tartárka silány. A kerti vetemények általában vége kielégítők. A mesterséges takarmány jól adott a réteken ritka a fű, a téli erős száraz lagykó folytat. A legelő gyenge, mert tul van terhelve jószággal. A gyümölcsben kis termés várható. A szigeti járásban az utóbbi melegek a kukoricának javára szolgáltak, a buza és a rozs a téli folyamán bár megriktak, de eleget igér. A gyümölcstermes mindentelég szép kilátást nyújt. A tócsói járásban az újabb hideg idő kissé ártott, de a rákövetkezt meleg sokat helyreállított. A tengeri az utóbbi meleg napok alatt jelentékenyen javult, kender sok helyen megdött. A gyümölcstermes a középtermésen alól várható, mert a nagy eszések sokat ártottak. A legelők igen jól állnak. A többi járásokban lényeges változás nem állott be.

Románia ipara. A romániai iparfejlesztési törvény tervevet módosítása alkalmából a kormány iparkalasztert készített, mely legutóbb a hivatalos lapban közölve lett. Ezek szerint Romániában az 1902. év végén 217 gyár volt melyekbe 93-3 millió frank volt beletette. A munkások és napszámcsok száma 19.367-ét tett ki, az 1902. évi termelés értéke pedig 77-2 millió frankra rugott. Bérek fejezőben ezen év folyamán 12-9 millió frank fizetett ki. Ezen vállalatoknak kedvezményképp adottott: 1-6 millió frank adómentesség, 777.000 frank szállítási kedvezmény, 6-8 millió frank vámkedvezmény, 2-9 millió frank prémium, továbbá 2 millió frank vámkedvezmény a gyári berendezések behozatalánál. A kedvezmények tohat eddig is igen tekintélyesek voltak, jövőre azonban még növekedni fognak. Ezen iparpolitikanak az a célja, hogy külföldi vállalkozóknak Romániában való letelepését mozditse elő, de az eredmények valószínűleg ezután sem igazolják a nagy áldozatokat. Románia fontosabb iparvállalatai a következők: 8 okukor- és glukose-gyár 24-1 millió frank tőkével (ezen felvételek óta azonban egyes gyárak üzemeiket megszüntették); 21 textil- és selyemgyár 11-9 millió tőkével; 9 papir- és cellulose-gyár 8-3 millió frank tőkével; 18 üzem mezőgazdasági gépek és témárk gyártására 6-8 millió frank tőkével; 31 fűrészmű 6-1 millió és 17 petroleumvállalat 5 millió frank tőkével. A petroleumi vállalatok legnagyobb részt külföldiek kezében vannak.

Osztrák aranyárak 102.70. Osztrák hitelrészvény 208.10. Osztrák-magyar államvasút 143.—, Olasz áruárak 103.—, 4%-os magyar aranyárak 101.6. Az irányzat kedvtelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Julius 27. A sertésfajzat irányzata: változatlan. A Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm terjedő súlyban) 104—106 fillér. Öreg közép (párónként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. II. Magyar szedői: Nehéz (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. IV. Romániai ercei (Stachi). Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—113 fillér. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm terjedő súlyban) 110—112 fillér. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 108—110 fillér. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 106—108 fillér.

Sertésfajzatok 1903. július 25. napján volt készlet 46 720 darab. — 1903. július 26. napján elhajtattott 292 darab. — 1903. július 23. napján elszállított 489 darab, 1903. július hó 27. napjára maradt készletben 46 523 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 27. —

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Pataki Lajos tanítót a szatváni állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Schwammer Rezső tanítót a kis-zalaicsai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Szabó Albert és Kolumbán Eszter tanítókat illetve tanítókat a záhonyi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Dobjei Mihály és Erdai Margit tanítókat, illetve tanítókat a gerényi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Kis István, Szűcs Kornélia, Bíró Gizella okleveles tanítókat, illetve tanítókat a nagy-enyedi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítóknak, Ikrényi Ferenc és Ikrényiné Benkő Mária tanítókat, illetve tanítókat a bélapátskai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, illetve tanítónak, Alexy Anna tanítókat a nagyszőlősi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Zechmeister József tanítót a dobóháti állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Petenyi István tanítót a turja-polenai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Juhász Nándor tanítót a poroszlói állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Oláh Emília tanítót a dobói állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Timkovics László tanítót a nevicskői állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Gulyás Győző tanítót a csornabolovai állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Tegze Mihály tanítót a voloszáki állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Kardos Pál német-palánkai állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályban segédtanítónak, Schmidt Julia alsókubai állami polgári iskolai helyettes tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Schovyché Joób Ervin alsókubai állami polgári iskolai helyettes tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Esztankovich Adorján modori állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Gáspár József szendrői állami polgári iskolai helyettes tanítót ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Mokoldyiné Molnár Ilonát a brassói állami polgári iskolához berendelt tanítónak ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónak, Komcsag Anna tanítókat a szilágyperecsi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Szerdahelyi Lenke dungelei állami elemi iskolai helyettes tanítókat ugyanezen állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Strachon Mária tanítókat a berzevicsei állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Szokolás Anna tanítókat a zborói állami elemi népiskolához rendes tanítónak, Stichen-Mózes Ida kisdödönvői a soymári állami kisdödönvődázhoz kisdödönvői, Berzevics Béla tanárt az iglói ág. n. ev. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárnak, Szamkó Alajos tanítót a mátravereblyi állami elemi népiskolához rendes tanítónak, végül Majoros Ferenc, Márton Balint, Tóth Ilona, Huber Ferenc, Antal János, Szabó Aladár,

Kristóf János, Kovács György, Nagy Ferenc, Nagy Pál, Gerhardt Adolf Ágost, Proschka Gusztáv, Katona Sándor, Balogh Izráel, Nyéki József, Sipos Andor és Kálnoki Domonkos tanítókat, illetve tanítókat a makói állami elemi népiskolához rendes tanítóknak, illetve tanítóknak nevezték ki. Tókos László a belterületi, Majoros Ferencet és Huber Ferencet a külterületi iskolák igazgatói teendőinek ellátásával megbízták. — A pénzügyminiszter a nagybicskerői pénzügyigazgatósághoz dr. Cinta György, tordai pénzügyi fogalmazót, pénzügyi segédtitkárrá végleges minőségben kinevezte. A budapesti itéltőtanács elnöke Terry Tivadar ügyvédjelöltet a budapesti itéltőtanács területére díjaz joggyakorlókká kinevezte.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Tökös Ignác hederfáji, Lakatos Sándor érmszentői és Antal Margit szolvai állami elemi tanítókat, illetőleg tanítókat a makói, Lázárné Laputensek Mária szilágyperecsi állami elemi iskolai tanítókat a szilágysomlyói, Berenyi Géza pomázi és Matrkó Gizella berzevicsei állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat a szerencsi állami elemi iskolához jelenlegi minőségben, Dr. Cserey Adolf egri állami főiskolai, Kassai Nándor nagykállyói állami reáliskolai és dr. Szende Gyula pozsonyi kir. kath. főgimnáziumi rendes tanárokat a budapesti VII. ker. külső állami főgimnáziumhoz, Arányi Gyula a lipcsei állami polgári iskolai rendes tanítókat jelenlegi minőségben a breznóbányai állami polgári iskolához, Sajó Sándor jászberényi és dr. Prágyi Menyhért ceglédi állami főgimnáziumi rendes tanárokat a budapesti V. ker. állami főgimnázium III. kerületi párhuzamos osztályhoz, Bánfi János turocszentmártoni állami polgári iskolai rendes tanítókat jelen minőségben a zay-ugrczi állami polgári iskolához igazgatói minőségben, Dittler Ista Regina munkácsi állami polgári rendes tanítókat igazgatói minőségben a belényesi állami polgári leányiskolához, Székelyné Halasi Gabriella nagykaposi állami elemi iskolához jelen minőségben, Zsigmond József dobóháti állami elemi iskolai tanítókat a gyergyóremetesi állami elemi iskolához jelen minőségben, Zsák Frigyes és Zsákné Greskovics Mária szerencsi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat a pomázi állami elemi iskolához jelen minőségben, Téglás Lajos és Téglásné Egyed Gizella zborói, és Nyéki György kiskundorszamai állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítókat a nagycseréi állami elemi iskolához áthelyezték.

Véglegesítés. A kereskedelemügyi miniszter az aludnai hajórási hatóság szolgáltatásban álló Halász Imre másodgépészt ezen állásában véglegesítette.

Művelődés. A földmívelésügyi miniszter Naszlihácz Imre mérnököt az I-ső (szekereshérvári), Rohringer Sándor mérnököt a XVII. (szekereszébányi), Trasker Lajos mérnököt pedig a XVIII. (nagyzebem) kerületi kulturterméni hivatal vezetésébe megbízta.

Pályázat. Az eperjesi jogakadémia tanári állásra augusztus hó 20-ig, a beregmezei Várpalánknán III. osztályu postamesteri állásra augusztus hó 28-ig, a csaczi adóhivatalnál gyűjteményi, a soproni és a ceglédi adóhivatalnál adóhivatali állásra két hét alatt, a fővárosban egy zálogházi közvelti állomásra augusztus hó 22-ig, a módosi járásbírósnagyi román tolmácsi állásra két hét alatt, az Ilosvai járásbírósnagyi izraki állásra négy hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

Napirend.

Napló: Kedd, július 28. — Római-katolikus: Ince. — Protestáns: Ince. — Görög-ortodox: (július 15.) Kvirik. — Zsidó: Ab. 4. — Nap két: 4 óra 17 percek. — Nyugszó: 7 óra 22 percek. — Hold két: 9 óra 13 percek reggel. — Nyugszik: 9 óra 26 percek este. A földmívelésügyi miniszter fogad délután 5 órakor. A képviselőház hányaga fogad délelőtt 11 óráról 12-ig. Nemzeti Múzeum. Régiségár. Nyitva van d. e. 9 óráról délután 1 óráig. Iparművészeti társulat lakáberendezési kiállítása nyitve 9 óráról 1-ig. Belépő díj 60 fillér. Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-út 72.) d. e. 9-11 óráig. A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) Nyitva délelőtt 10—11 óráig. Belépődíj 1 korona. Nyilvános könyvtárak zárva vannak. Az aquincumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Andrei-út. Helyirétekök vasút a Pálffy-térről. Egyetemi füvészkert az Üllői-úton délelőtt 7 óráról 12 óráig és d. u. 3 óráról 8 óráig. Mentőegyesület helyisége a Markó- és Súlyom-utca sarkán, reggel 8 óráról este 6-ig. Alattak a Városháza nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatára V. kerület Vácz-körút 22. szám alatt. Hivatalos órák: dé-

előtt 9 óráról 12 óráig és délután 3 óráról 6 óráig. Hazai termékek kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetésről árulmányokat is készítenek) a városi iparcsarnokban (vasár és ünnepeken is) nyitva délelőtt 9 óráról 12 óráig és délután 3 óráról 6 óráig. A külföldi kereskedelmek közötti üzletvezetés (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Vácz-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatásos jelentése. — Budapest, július 27.

Hazánkban tegnap szombatévi esők csak az ország keleti felében voltak, sőt krátyvén és Marmarosban na reggel is esett. A hőmérséklet kevéssel emelkedett, azonban még a normális állapot van. Délnyugat felől új minimum felel Közép-Európába, a depressziók pedig Keleten meg Anglia felől tartózkodnak. Európában az idő változóan és az eszszakú képest hűvös. Esők szórólyosan előfordultak mindenfelé. Kültetés: Vátozékony idő a hat, lényegesen hőmérsékletváltozással és sokhelyütt esővel.

Vizállás.

Ország	Jul. 27.	Jul. 28.	Ország	Jul. 27.	Jul. 28.
Állam	Schröding 2,17	2,17	Tizna	M-Siget 0,15	0,15
Duna	Paszan 2,83	0,42	Tekobáza	0,37	0,18
	Lina 0,28	0,28	V-Namény 0,08	0,12	
	Bécs 0,11	0,47	Tordai 0,09	1,75	
	Pozsony 2,45	2,76	Tisz-Főrdő 1,40	2,63	
	Komárom 3,5	3,49	Szolnok 1,40	3,49	
	Budapest 3,4	3,49	Göngyrad 0,3	3,87	
	Paks 2,94	3,49	Szeged 2,58	4,50	
	Mohács 4,9	6,92	Török-Bese 2,73	3,49	
	Gömbös 5,45	5,49	Titell 4,3	4,8	
	Ujvidék 4,82	4,82	Óvonya 4,20	4,8	
	Fancsova 3,44	4,49	Topolya 4,8	4,8	
	Orsova 3,52	3,54	Bodrog Zemplén 1,4	4,8	
Horva	Magyarfalva 2,2	2,84	Sajo Zsolt 1,92	0,4	
Vág	Zágráb 0,01	0,49	H-Neméd 0,17	4,8	
	Trencsén 1,04	2,06	Bereztó 0,02	0,4	
	Szered 1,04	3,06	B-Ujfalva 0,18	0,49	
Kába	Sz-Gothárd 0,39	0,49	Ceausa 0,2	0,49	
	Sávár 0,01	0,49	N-Várud 0,34	0,49	
	Győr 2,78	4,30	Bélenyes 0,20	0,49	
Dráva	Pettan 0,09	1,06	Tenkő 0,08	1,18	
	Zákány 0,10	0,06	Guruzsne 0,39	0,49	
	Barca 0,47	0,49	Borosjenő 0,04	3,06	
	Eszék 2,68	2,14	Bécs 0,2	4,02	
Mura	M-Szerdah. 0,10	0,49	Gyoma 1,05	3,06	
Száva	Zágráb 0,01	0,49	K-Szabvárvár 0,34	0,49	
	Szicsók 0,5	3,06	Branyicska 0,76	2,06	
	Mikrovia 1,80	4,45	Robozsa 0,2	0,49	
Szamos	Szarmár 0,06	0,49	Makó 0,20	1,75	
	Décs 0,0	0,49	Guruzsne 0,34	2,76	
Kraszna	N-Majtény 0,2	0,49	K-Kostály 1,02	0,49	
Latorca	Munkács 0,24	0,49	Béga 0,34	0,49	
Laborca	Komona 0,24	0,49	Továbbár 0,2	0,49	
Ung	Ungvár 6,22	0,49	Becsekör 1	0,73	

Titkos betegségek
gyógyítására legjobban ajánlható 20 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján
Dr. KAJDAGSY
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Biztos sikertérrel rövid idő alatt gyógyít; nyugcsófolyást, hólyagbajokat, sebeket, szpíthistát, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idegbenknél, elektro Massage vagy Hyproponnál, Onfortózt és annak utóbajait; ideg- és háterincbajot és minden női bajokat.
— Rendel: 9 óráról 4-ig és este 7—8-ig. —
Budapesten, Kigyo-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).
Ájtáró ház — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszerokról gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítker.
E napokban hagyta el a sajtót:
„Bizalmas Barát”
elműlt könyve, mely mindennemű lérs. és női nemibajokban kelte utóbbi részben szíghat. Rápható a szerző: (Dr. Kajdagy József). Ára csak 1 kor. Vidéki megrendelések 20 fillérel drágábbak

Magyar kir. államvasutak. Üzletv. Szegeden. 20892/903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Gombos állomáson megrendesd p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitott. A bérlet fontú vendéglőre nézve 1904. évi január hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1908. évi december 31-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatának rendelkezésére. Lakásai: 3 szoba, 1 főzőkonyha, 1 étészoza, 1 folyosó, 1 éleškamra, 1 árnyszék, 1 padlás, 1 pincse, 1 jégerom. Az I és II. oszt. várótermék, III. oszt. ét- és várótermék tálaló használatra átengedettek. Az egy korona bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak főt kiert Gombos állomása pályaudvarán levő vendéglő üzlet” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönböztetendő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi aug. hó 8-án déli 12 óráig az aulitit üzletvezetéshez állomáson osztálya főnökénél (üzletvezetéségi palota I. em. 21.) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújthatók. Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz kettőzáró korona készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetéshez gyűjtőpénztáránál 1903. évi aug. 7-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján bekielendítendő. Megjegyzendő, hogy a vendéglő III. osztályu váró- és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik. Az étkezőpárok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfozlam csak 90%-szerinti értékben számíthatnak. Készpénzben lelett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letélt megőrzésért megemlítenőd ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó. A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetéshez formalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, mért is az ajánlattevőkrol feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják. A fentebbi feltételtől eltérő vagy a kitűzött határidőn túl beérkezőt ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratiag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételni nem fognak. Az ajánlatok között a választás szabadon, a tőrőszegre való tekintet nélkül történik. Szeged, 1903. évi július hóban. Az üzletvezetéshez.

MAGYAR
orvosi műszertár
Budapest, VII., Kerepesi-út 32., a Rókus-kórházzal szemben.
Univerzális
Egyetlenek a maguk nevében, biztos lekve, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelotával a legnagyobb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni.
Műlábak! műlábak! kaskókat, egyenestartók, támpékek, gummi-harisnyák, jótállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készítenek.
Műkezek!
Gummi és hathályag-különbözteségek, valódi francia gyártmány, 3—12 kor-ig tucattja, rövid Capottek 4-től 10 kor-ig tucattja, női övszer, poss. oculus, orvosi rendletere, 3—5 kor. darabja. Diana-évi habibaj-kötelek, 3—7 kor. drbjak.
20 kor. megrendelésnél 20%-engedmény.
Betegtoló-székek
és az összes betegápolási cikkek nagy választékban kaphatók.
Nagy képek árjegyzékek diszcreten, ingyen és bérmentve.
A vörös keresztre ügyeljünk.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huzgyszervi és bujtakörv osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.
Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyökereken és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű titkos betegséget (hugycsőfolyást, sebeket, szpíthistát és önfertőzésből támadt idegbajokat).
Meglepő és eredmény FÉRFIUI GYENGESÉGNEL (IMPOTENCIA) meg örögebb egyéneknek is.
Biztos siker folytán honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz; kívánata győztesek.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.
Félelet: bejárt a lepszél. Külön váróterem

Színházak, szórakozó helyek.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. július hó 28-án.

A két Foscari.

Opera 4 felvonásban. Zenéjét szerző Verdi.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1903. július hó 28-án.

Ujházi Ede vendégfellépésével.

A heidelbergi diáklétel.

Víg színmű 3 felvonásban.
Kezdeté 7 1/2 órakor.

CIRCUS Cesar Sidoli

a Városligetben.

Ma kedden, július 28-án este 8 órakor

nagy előadás

A műsor 10 legjobb számból áll és a szenzációs

KELETÁZSIA.

Nagy kiállítás némajáték 4 képből, színes alkalmatosság Sidoli igazgató, előadja 300 személy és a legnagyobbított 50 személyből álló balettszemélyzet.

Holnap: KELETÁZSIA.

Tulhalmozott raktár

mfant az összes férfi, női és gyermek nyári cipők, kinep-szandál, házi, tennisz, torna- és sárcipők, melyek leszállított árban adhatók el. No mutassza el a senki e kedvező alkalmat, mert ily ócsón nem juthat többé jó és tarós lábbelirez.

Férfi cipő:

- Szürke fűző v. cujos 3.50, amerikai bigarabórból --- 4.-
- Zörgő v. seregélyes sáma cujos 3.-, bucsos 2.20, fűzős --- 3.50
- Borjúbőr angol bakancs 2.80, sáma bigarabórból --- 4.20
- Amerikai box fűzős v. cujos 4.-, gombos 4.50, félcipő 3.50
- Szalonnák fűzős v. cujos 4.20, gombos 4.50, félcipő --- 3.80
- Francia sáma fűzős v. cujos 4.50, gombos 3.-, félcipő 4.-
- Legújabb Derby-bakancs, amerikai box v. lakkbőrű --- 4.80
- Szárvasbőr 4.50, keztyű v. kutyabőrű, fájós lábra --- 4.20

Női cipő:

- Legújabb szürke szárvasbőr, fűzős 3.50, gombos --- 4.-
- Zörgő v. borjúbőr fűzős v. cujos 3.-, gombos --- 3.40
- Amerikai box fűzős v. cujos 3.80, gombos --- 4.-
- Szalonnák fűzős v. cujos 3.60, gombos --- 3.40
- Francia sáma fűzős v. cujos 4.20, gombos --- 4.50
- Szürke fűzős v. cujos 3.20, bigarabórból 3.50, gombos --- 3.70
- Sáma v. fekete fűzős v. cujos 3.40, sáma --- 2.80
- Sáma v. fekete kivágott 1.50, keresztcsontos 2.-, szürke 2.20
- Gyermekcipő, szürke, laknál 20.25, 1.40, 25-23 1.60, 20-21 1.90

Videki rendelések pontosan utánvértel eszközölők.

Nem megfelelő kiserelő. 10 forintot felül bérmentve.

Legújabb árjegyzék ingyen.

Dóczi M.

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 10.

Szimfonia hangverseny.

Prof. Wieschedorff H. karmester.

Kedd, 1903. július 28-án.

Eldőadás a Szt.-Lukácsfőrdő dunaparti nagyvendéglőjében

- I. Frigyes-császár, induló Friedemann
- II. „Willars dragonyosa”, nyitány Maillart
- III. „Sininen und Minnen”, keringő Waldteufel
- IV. „A Heilmannchen” (jellempő) Elsbacher
- V. Egyfelv. „Carmen”-ból Bizet
- VI. Jeassonda-nyitány Sphor
- VII. a) „Bölcsédal” vonós négyes részre Sitt
- b) „Cavotta” c. operából gr. Zichy Géza
- VIII. Ballatare az „Alár” c. operából Wagner
- IX. „A Nürnbergi mesterdalnokok” III. felv. Mandelssohn
- X. „Athalta”-nyitány Haydn
- XI. Hangverseny Violoncello részre Tschalkowsky
- XII. Panoramajelenet és keringő a „Dorn-roschen” c. balladából Spindler
- XIII. „Huszároham”

Ős-Budavára

Nyitva d. u. 6 óráig reggeltől 4 óráig.

Ma kedden, július 28-án.

Fényes kilavígtás.

A nagy varieté-színpadon fellépnek:

MORCASCHANI

a kreol nő-baritonista, az amerikai énekesök csillaga.

The Georgia Picconianis,

nőgy. csoport. A szezon legnagyobb érdekessége.

Miss Ravensberg,

az állandóan kedvelt angol csodagy. Jelenlegi szerepe: „The 4 Basford” zenekarra, a Schenk Marvelli akrobata csoport és a többi új nagyszámbau attrakció.

Folies Comiques

Ein kühlerer Punkt, mutatja új német bohózat és Steinhardt az ő örökös, új színdarabjai.

Pályók és díshelyek az esti torlódás miatt előre válthatók.

Bérelpő díj 60 fillér.

Kedvezményes jegyek a városi tőzsdéken kaphatók.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb

PAP...PAP...PAP...

1 kerekeltáható vastag 8 db kivethető matraccal	10.-	1 szék szőnyeg egyfelől	5.-
1 rouge paplan	1.50	1 tengeri/ü matracs	4.50
1 szék	2.80	1 afrigue	5.-
1 csomór paplan	1.80	1 alák kőper függöny	12.-
1 szék	8.50	1 tunis	1.50
1 asztal csomór	4.80	1 gyapjú	4.50
1 szék asztal paplan	2.50	1 ág, 1 tengeri/ü borost	5.50
1 fodros selyem ál. papl. 15.50	2.-	1 nagy gyapjú	12.-
1 ág	1.50	1 nagy eszesszönyeg	2.50
1 fennel ágylakár pótkőre	2.50	1 ágylakó I.	1.50
1 gyapjú	1.50	1 tapetny ágylakó	1.50
1 ágylakó	1.50	1 mir. jó fűzőszönyeg	4.50
1 toll pótkőre	4.50	1 mir. jó miniatúr	7.50
1 aszp fall szőnyeg	7.50		

GIECHNER JÁNOS

paplan, matracs és káptalanú gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körút 30.

Árjegyzék kivanásra ingyen és bérmentve küldök. Kézikönyvek pontosan elkészítve, nem lehetnek kiadószövegek, nagy a pénz visszatér.

Magy. kir. Államvasutak Üzletvezetőség Szegeden. 21374/903. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Államvasutak aliorított üzletvezetősége nyilvános pályázat útján biztosítani kívánja a vonalain alkalmazott azon hivatalnok és hivatalnok gyakornokok részére szükséges egyenruha darabok készítését, kik a fennálló egyenruházati szabályzat értelmében szolgálatukban egyenruhát viselni tartoznak.

A ezen hivatalnokok és hivatalnok gyakornokok által rendszerint viselendő egyenruha darabok következők:

1. Nyári zubbony. 2. Tavaszi és őszi zubbony. 3. Téli zubbony. 4. Nyári nadrág (sötét-kék) szürke vagy drapp színű posztóból. 5. Tavaszi és őszi nadrág. 6. Téli nadrág. 7. Tavaszi és őszi felöltő. 8. Téli felöltő. 9. Nyári sapka. 10. nyakra való 11. Kesztyű. 12. Karkötő.

Az 1-8 tétel alatt felmentett ruha darabok készítéséhez megkívánlatos felső közmék bármely hazai cég befelől gyarából szerzendő be.

A 9-12 tétel alatt felsorolt ruházati cikkeket, valamint az 1-8 tétel alatt felsorolt ruhát teljes elkészítéséhez a felső kelmén kívül még szükséges egyéb cikkeket a szállító cég által jó minőségben bírálhó beszerezhető, azonban kikötötték, hogy amennyiben ezen cikkeket Magyarországban is gyártatnánk, úgy első sorban a hazai gyártmányuk szerzendők be, illetve hasznándóak.

Ezen ruhadarabok elkészítésére és szállítására vonatkozó részletes feltételek megszerezhetőek az aliorított üzletvezetőségnél a hivatalos órák alatt, mely feltételek aláírottan az ajánlattal együtt következő felirattal ellátva:

Ajánlat a hivatalnoki egyenruha darabok elkészítésére iránt 1903. évi augusztus hó 22-én déli 12 óráig, az aliorított üzletvezetőség általános osztályában (II.) benyújtandók vagy posta útján beküldendőik, hová is bérmentve, mely esetleg óvadék gyanánt is fog szolgálni 400 korona készpénzben vagy államleltérekre alkalmas értékpapirokkal 1903. évi augusztus 21-én déli 12 óráig beküldendőik.

Az aliorított üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül - tekintet nélkül az ajánlott egységárára - szabadon választasson és fogadjasson el.

A magyar királyi Államvasutak üzletvezetősége Szegeden.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

Meglátja,

hogy igazunk van. Olcsó

arany és ezüstteladás; egyetlen forrás, ahol jutányosan lehet vásárolni. Mi alkalmi vételek újjan szerezde, legújabbakat és ezért abban helyzetben vagyunk, hogy igen olcsón eladhatjuk 1 voltunkok, és pedig: 12 személyre való komplett evőeszköz 13 lator esztendő 150 frt, 8 személyre való 65 frt és feljebb, 12 drb 13 lator esztendő evőeszköz 8 frt 25 kr. Továbbok dua választékban arany férfi és női órák, láncok, gyémánt, brilliánt ékszerek és minden e szakmába vagyó cikkok. Képes Szeged, ket ingyen és bérmentve küldünk. Észereket esőleg részletezésre is, de csak helyben lehetünk el.

Grünberger Armin Béla örökösai.

IV. Váci-utca 30. l. em. 23. (Harris-bazár).

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Veszdünk és becsorolánk aranyt és ékszereket.

Félmillió korona

nyerhető alant 8 darab eredeti sorsjeggyel

3 drb Józsvi sorsjegy

2 „ Bazilika sorsjegy

1 „ Magyar vörös kereszt sorsjegy

1 „ Olasz vörös kereszt sorsjegy

1 „ Osztrák vörös kereszt sorsjegy

EVENKÉNT 12 HUZÁS

MINDEN SORSJEGY ÖKIVETLEN NYER. 20

HUZÁS MÁR AUGUSZTUS 1-ÉN.

Ezen 8 drb sorsjegyet eladuk 40 havi 7 kor. 40 filléres részletfizetéssel. Már az első részlet befizetésénél megkötődik a sorsjegyek sorozat és számai tartalmúak törvényes részleteivel azonnali játékjoggal. Az első két részletet ingyen nyugtázzuk való befizetésénél a harmadik részletet ingyen nyugtázzuk.

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarkán)

Szalai és Társa bankház

B

